BR-515/2022

POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE
w Pruszkowie

05-800 Pruszków
ul. Drzymały 30
tel. (022) 738-15-01
fax: (022) 738 15 06

Sprawozdanie z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie za 2021 rok

Spis treści

Podstawa prawna. 6

1. Stan zatrudnienia pracowników w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie 7

2. Rodzinna piecza zastępcza. 9

2.1. Rodziny zastępcze 9

2.2. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej 16

2.3. Szkolenia i działania na rzecz rodzin zastępczych 19

2.4. Poradnictwo specjalistyczne psychologiczne 19

2.4.1. Rodziny zastępcze 19

2.4.2. Wychowankowie rodzin zastępczych 21

2.4.3. Osoby z terenu Powiatu Pruszkowskiego 21

2.5. Poradnictwo pedagogiczne 22

3. Dział świadczeń i instytucjonalnej pieczy zastępczej 24

3.1. Instytucjonalna piecza zastępcza 25

3.2. Organizacja instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie Powiatu Pruszkowskiego 26

3.2.1. Całodobowa placówka „Dom Miłosierdzia" w Walendowie. 27

3.3. Dzieci pochodzące z terenu Powiatu Pruszkowskiego umieszczone w instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie innych powiatów 29

3.3.1. Dzieci umieszczone w placówkach opiekuńczo-wychowawczych 30

3.3.2. Dzieci umieszczone w interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym 31

3.3.3. Dzieci umieszczone w regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej 31

3.4. Realizacja świadczeń pieniężnych dla rodzin zastępczych 32

3.4.1. Świadczenia o charakterze obligatoryjnym 33

3.4.2. Świadczenia o charakterze fakultatywnym 37

3.5. Realizacja porozumień regulujących zasady finansowania pobytu dzieci w pieczy 38

3.5.1. Dzieci z terenu innych powiatów umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Powiatu Pruszkowskiego na mocy tzw. „porozumień dochodowych" 39

3.5.2. Dzieci z terenu Powiatu Pruszkowskiego umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie innych powiatów na mocy tzw. „porozumień wydatkowych" 39

3.5.3. Współpraca z gminami w zakresie współfinansowania pobytu dzieci w pieczy zastępczej 42

3.6. Organizowanie wsparcia „osobom usamodzielnianym" 43

3.6.1. Organizowanie wsparcia w oparciu o ustawę o wspieraniu rodziny 44

3.6.2. Organizowanie wsparcia w oparciu o ustawę o pomocy społecznej 46

3.7. Praca socjalna na rzecz wychowanków placówek 48
3.8. Dokumentacja związana z procesem usamodzielnienia 52
3.9. Opłata ponoszona przez rodziców za pobyt dzieci w pieczy zastępczej 56
3.10. Wytaczanie powództw o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych 58
3.11. Realizacja dodatku wychowawczego - program 500+ 59
4. Dział Pomocy Społecznej i Rehabilitacji Osób z Niepełnosprawnością 63
4.1. Prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym 63
4.2. Prowadzenie ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi 66
4.3. Pomoc w integracji osób - status uchodźców lub ochrona uzupełniająca 67
4.4. Wypłata świadczenia pieniężnego posiadaczom Karty Polaka 68
4.5. Wypłata świadczenia pieniężnego repatriantowi 68
4.6. Obsługa Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych 70
4.7. Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych 70
4.7.1.Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu 74
4.7.2. Dofinansowanie dla osób niepełnosprawnych do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze 75
4.7.3. Dofinansowanie do uczestnictwa osoby niepełnosprawnej w turnusie rehabilitacyjnym 76
4.7.4. Dofinansowanie organizacji sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych 77
4.7.5. Dofinansowanie działania warsztatów terapii zajęciowej 78
4.8. Realizacja programu „Zajęcia klubowe WTZ” 80
4.9. Realizacja pilotażowego programu „Aktywny Samorząd” 80
4.10. System Obsługi Wsparcia (SOW) 84
4.11. Program - Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej 85
4.12. Inne działania 86
5. Dzienny Dom Senior + 86
6. Analiza wykonania budżetu w 2021r. 94
6.1. Dochody 94
6.2. Wydatki 95
6.3. Zadania zlecone 96
6.4. Zadania dofinansowane z Budżetu Wojewody 98
6.5. Zadania własne – Budżet Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie 98
7. Zestawienie potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej za 2021r. 103
7.1. Potrzeby w zakresie systemu pieczy zastępczej realizowane przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej (PCPR) 103

7.2 Wykaz potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej do realizacji przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej (PCPR) 104

Podstawa prawna.

Realizacją zadań powiatu z zakresu pomocy społecznej, pieczy rodzinnej i instytucjonalnej, pomocy cudzoziemcom otrzymującym status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, repatriacji, Karty Polaka, dofinansowania zadań ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych a także współpracą z ośrodkami wsparcia zajmuje się Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie z siedzibą ul. Drzymały 30.

PCPR działa w oparciu o regulacje prawne zawarte w poniższych dokumentach:

• Ustawa z dnia 05 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tj. Dz. U. z 2020r. poz. 920),
• Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2021r. poz. 2268 z późn. zm.),
• Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009r. o finansach publicznych (tj. Dz. U. z 2021r. poz. 305 z pózn. zm.),
• Ustawa z dnia 21 listopada 2008r. o pracownikach samorządowych (tj. Dz. U. z 2019r. poz. 1282),
• Ustawa z dnia 14 czerwca 1960r. Kodeks postępowania administracyjnego (tj. Dz. U. z 2021r. poz. 735 z późn. zm.),
• Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (tj. Dz. U. z 2020r. poz. 1057 z późn. zm.),
• Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2020r. poz. 821 z późn. zm),
• Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tj. Dz. U. z 2021r. poz. 573 z późn. zm),
• Ustawa z dnia 25 lutego 1964r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (tj. Dz. U. z 2020r. poz. 1359),
• Ustawa z dnia 11 lutego 2016r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (tj. Dz. U. z 2019r. poz. 2407 z późn. zm.),
• Ustawa z dnia 09 listopada 2000r. o repatriacji (tj. Dz. U. z 2019r.poz. 1472 z późn. zm.),
• Ustawa z dnia 07 września 2007r. o Karcie Polaka (tj. Dz. U. z 2019r. poz. 1598 z późn. zm.)
• Statut PCPR nadany Uchwałą Nr XLIV/327/2016 Rady Powiatu Pruszkowskiego z dnia 29 sierpnia 2006 r.,
• Innych przepisów szczególnych dotyczących jednostek organizacyjnych pomocy społecznej i samorządowych jednostek budżetowych.

1. Stan zatrudnienia pracowników w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie na dzień 31.12.2021r.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2021 roku w Centrum zatrudnionych było 32 osoby przy wykorzystaniu 28,50 etatów na podstawie umów o pracę, w tym 9 mężczyzn i 23 kobiet.

Kadra zarządzająca Centrum składa się z sześciu osób i przedstawia się następująco:

1) Dyrektor PCPR w Pruszkowie
2) Główny księgowy
3) Kierownik działu świadczeń i instytucjonalnej pieczy zastępczej
4) Kierownik działu rodzinnej pieczy zastępczej
5) Kierownik działu pomocy społecznej i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością
6) Kierownik DDS+

W Centrum znajdują się następujące komórki organizacyjne:

Dział świadczeń i instytucjonalnej pieczy zastępczej:

1) Kierownik działu — 1 etat – 1 osoba
2) P.o. kierownika działu — 0,5 etatu – 1 osoba
3) Specjalista pracy socjalnej — 1 etat – 1 osoba
4) Starszy referent — 2 etaty – 2 osoby
5) Referent — 1 etat – 1 osoba

Dział rodzinnej pieczy zastępczej:

1) Kierownik działu — 1 etat – 1 osoba
2) Starszy koordynator rodzinnej pieczy zastępczej — 4 etaty – 4 osoby
3) Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej — 3 etaty – 3 osoby

Dział specjalistycznego poradnictwa

1) Psycholog — 2,2 etatu – 3 osoby
2) Pedagog — 0,25 etatu – 1 osoba

Dział Pomocy Społecznej i Rehabilitacji Osób z Niepełnosprawnością

1) Kierownik działu — 1 etat – 1 osoba
2) Starszy specjalista pracy socjalnej — 2 etaty – 2 osoby
3) Specjalista pracy socjalnej — 1 etat – 1 osoba

4) Aspirant pracy socjalnej 1 etat – 1 osoba

Dzienny Dom Senior +

1) Kierownik DDS+ 0,5 etatu – 1 osoba
2) Terapeuta zajęciowy 0,3 etatu – 1 osoba
3) Instruktor terapii zajęciowej 1 etat – 1 osoba
4) Opiekun 0,6 etatu – 1 osoba

Dział finansowo – księgowy:

1) Główny księgowy 1 etat – 1 osoba
2) Księgowy 1 etat – 1 osoba
3) Specjalista ds. kadr i płac 1 etat – 1 osoba

Sekretariat:

1) Samodzielne stanowisko ds. sekretariatu 1 etat – 1 osoba

Informatyk

1) Informatyk: 0,125 etatu – 1 osoba

Wykształcenie pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie na dzień 31.12.2021r.:

1) Wyższe II stopnia – 25 osoby (18 kobiet i 7 mężczyzn)
2) Wyższe I stopnia – 4 osób (3 kobiety i 1 mężczyzna)
3) Średnie – 3 osoby (2 kobiety i 1 mężczyzna)

Szkolenia w których uczestniczyli pracownicy PCPR w Pruszkowie w roku 2021r.:

- Szkolenie: Dochodzenie alimentów w ramach pieczy zastępczej przez PCPR oraz OPS – uprawnieni, zobowiązani, wysokość alimentów, przedstawicielstwo ustawowe, praktyczne problemy **– 1 osoba**
- Szkolenie: Odpisy aktualizacyjne w jednostkach budżetowych – metody, ewidencja księgowa, prezentacja, rozwiązanie **– 1 osoba**

Fluktuacja zatrudnienia:

Osoby z którymi zawarto stosunek pracy – 3 osoby na stanowiskach:

- Księgowy – 1 osoba
- Psycholog – 1 osoba
- Samodzielne stanowisko ds. sekretariatu – 1 osoba

Osoby z którymi rozwiązano stosunek pracy – 2 osoby na stanowisku:

- Księgowa – 1 osoba
- Referent – 1 osoba

Rodzaje umów o pracę:

Na czas nieokreślony – 31 osób

Na czas określony – 1 osoba

Procent kadry merytorycznej pracującej bezpośrednio z klientem w stosunku do personelu administracyjnego: **72%**

2. Rodzinna piecza zastępcza.

2.1. Rodziny zastępcze

W Powiecie Pruszkowskim zgodnie z Zarządzeniem Nr 31/2011 Starosty Pruszkowskiego z dnia 29 grudnia 2011 roku jednostką organizacyjną wyznaczoną do realizacji zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie.

W 2021 roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie wykonywało zadania zgodnie z art. 76 ust 4 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r., poz. 821 z późn. zm.) zwanej dalej „ustawą", a mianowicie:

- prowadziło nabór kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;

- kwalifikowało osoby kandydujące do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawało zaświadczenia kwalifikacyjne zawierające potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej;
- prowadziło szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka;
- zapewniało rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby;
- zapewniało pomoc i wsparcie osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą w ramach grup wsparcia;
- współpracowało ze środowiskiem lokalnym;
- prowadziło poradnictwo i terapię dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej;
- zapewniało pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego;
- dokonywało okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej;
- przeprowadzało badania psychologiczne i analizy dotyczące kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzących rodzinny dom dziecka oraz dokonywało oceny predyspozycji i motywacji rodzin zastępczych i prowadzących rodzinny dom dziecka już funkcjonujących na terenie powiatu pruszkowskiego;
- zgłaszało do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających.

Rodziny zastępcze były w roku 2021 podstawową formą pomocy dzieciom, które z powodu kryzysu w rodzinie na mocy postanowienia sądu musiały przebywać poza rodziną biologiczną. Na dzień 31 grudnia 2021 roku w powiecie pruszkowskim funkcjonowały łącznie **154** rodziny zastępcze w tym:

- **86** spokrewnionych rodzin zastępczych,
- **59** niezawodowych rodzin zastępczych,
- **8** zawodowe rodziny zastępcze,

- **1** rodzinny dom dziecka.

W powiecie pruszkowskim rodziny zastępcze funkcjonują na terenie 6 gmin powiatu:

- gmina Brwinów,
- gmina Michałowice,
- gmina Nadarzyn,
- gmina Piastów.
- gmina Pruszków,
- gmina Raszyn.

Tabela. 1. Wykaz rodzinnych form pieczy zastępczej w danej gminie Powiatu Pruszkowskiego obrazuje poniższa tabela (stan na dzień 31.12.2021 r.)

Gmina	Liczba rodzin			
	Rodziny spokrewnione	Rodziny niezawodowe	Rodziny zawodowe	Rodzinne domy dziecka
Brwinów	14	11	2	0
Michałowice	4	4	1	1
Nadarzyn	7	4	2	0
Piastów	11	8	0	0
Pruszków	37	24	3	0
Raszyn	13	8	0	0

Źródło: opracowanie własne

W 2021 r. zgodnie z postanowieniami Sądu Rejonowego utworzono 6 spokrewnionych rodzin zastępczych oraz 11 niezawodowych rodzin zastępczych. Z trzema rodzinami niezawodowymi podpisano umowę o pełnienie funkcji zawodowej rodziny zastępczej. W roku 2021 rozwiązano 19 spokrewnionych rodzin zastępczych oraz 8 niezawodowych rodzin zastępczych.

Ze zgromadzonych danych wynika, że rodzicielstwo zastępcze w powiecie pruszkowskim niezmiennie opiera się przede wszystkim na rodzinach spokrewnionych. Liczba dzieci umieszczonych w poszczególnych typach zamieszczona jest w poniższej tabeli.

Tabela. 2. Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych w Powiecie Pruszkowskim w roku 2021 (stan na dzień 31 grudnia)

Liczba dzieci umieszczonych w spokrewnionych rodzinach zastępczych	Liczba dzieci umieszczonych w niezawodowych rodzinach zastępczych	Liczba dzieci umieszczonych w zawodowych rodzinach zastępczych	Liczba dzieci umieszczonych w rodzinnych domach dziecka
108	78	27	5

Źródło: opracowanie własne

Tabela. 3. Wykaz dzieci przebywających w pieczy zastępczej w danej gminie Powiatu Pruszkowskiego przedstawiony jest w poniższej tabeli (stan na dzień 31.12.2021 r.)

Gmina	Liczba dzieci			
	w rodzinach spokrewnionych	w rodzinach niezawodowych	w rodzinach zawodowych	w rodzinnych domach dziecka
Brwinów	20	16	10	0
Michałowice	5	6	2	5
Nadarzyn	8	5	6	0
Piastów	11	12	0	0
Pruszków	49	28	9	0
Raszyn	15	11	0	0

Źródło: opracowanie własne

W ciągu roku do rodzin zastępczych w powiecie pruszkowskim napłynęło odpowiednio:

- 7 dzieci do spokrewnionych rodzin zastępczych,
- 20 dzieci do niezawodowych rodzin zastępczych,
- 14 dzieci do rodzin zastępczych zawodowych.

W rodzinie zastępczej o charakterze pogotowia rodzinnego w ciągu 2021 roku przebywało łącznie 3 dzieci.

W roku 2021 pieczę zastępczą opuściło:

- 22 dzieci przebywających w spokrewnionych rodzinach zastępczych,
- 26 dzieci przebywających w niezawodowych rodzinach zastępczych,
- 8 dzieci przebywające w zawodowej rodzinie zastępczej,
- 1 dziecko przebywające w rodzinnym domu dziecka.

Zawodową rodzinę zastępczą o charakterze pogotowia rodzinnego opuściło łącznie 3 dzieci.

Spośród wszystkich dzieci, które opuściły rodziny zastępcze 3 dzieci zostało przysposobionych, 8 wróciło do rodziców biologicznych, 3 dzieci umieszczono w instytucjonalnej pieczy zastępczej, a 22 się usamodzielniło.

Zgodnie z art. 131 ust 2 ustawy Centrum ma obowiązek sporządzania pisemnych opinii dotyczących zasadności pobytu dziecka w pieczy zastępczej i przekazywania ich do sądu. Ocena sytuacji dziecka dokonywana jest w celu:

- ustalenia faktycznej sytuacji rodzinnej dziecka,
- analizy stosowanych metod pracy z dzieckiem i rodziną,
- modyfikowania planu pomocy dziecku,
- monitorowania procedur adopcyjnych dzieci z uregulowaną sytuacją prawną umożliwiającą przysposobienie,
- oceny stanu zdrowia dziecka i jego aktualnych potrzeb,
- oceny zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Oceny sytuacji dziecka dokonuje się w konsultacji z rodziną zastępczą, koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, kuratorem, psychologiem, pedagogiem, przedstawicielami Ośrodka Adopcyjnego, asystentem rodziny oraz rodzicami biologicznymi dziecka chyba, że są pozbawieni władzy rodzicielskiej. Ocena sytuacji dziecka powinna być przeprowadzana w miarę potrzeb, jednak w przypadku dzieci w wieku poniżej 3 lat nie rzadziej niż co 3 miesiące, a w przypadku dzieci starszych nie rzadziej niż co 6 miesięcy. Ocena sytuacji dziecka jest podstawą organizowania profesjonalnej pomocy, szczególnie w przypadku dzieci z traumatycznymi przeżyciami.

W roku 2021 posiedzenie zespołu do spraw oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej odbywało się średnio **4-5** razy w miesiącu i sporządzono około **350** opinii dotyczących zasadności pobytu dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej. Każdorazowo po dokonanej ocenie sporządzano i przesyłano do Sądu opinię o zasadności pobytu dziecka uwzględniającą całokształt sytuacji osobistej dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej. Z uwagi na zapobieganie rozprzestrzeniania się COVID-19 i stanem epidemii na terenie całego kraju w pierwszej połowie roku posiedzenia zespołu odbywały się w gronie pracowników Działu Rodzinnej Pieczy Zastępczej.

Zgodnie z art. 132 ustawy Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie jako Organizator rodzinnej pieczy zastępczej dokonuje również oceny rodziny zastępczej lub prowadzącego

rodzinny dom dziecka pod względem predyspozycji do pełnienia powierzonej im funkcji oraz jakości wykonywanej pracy. Organizator rodzinnej pieczy zastępczej dokonuje pierwszej oceny rodziny zastępczej albo prowadzącego rodzinny dom dziecka nie później niż przed upływem roku od umieszczenia pierwszego dziecka w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka. Kolejna ocena jest dokonywana po upływie roku od dokonania pierwszej oceny, a następne nie rzadziej niż co 3 lata. W roku 2021 sporządzono **70** kart ocen rodzin zastępczych.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie w grudniu 2021 roku przeprowadziło kontrolę w rodzinach zastępczych funkcjonujących na terenie powiatu pruszkowskiego. Zakres kontroli obejmował: analizę możliwości dalszego pełnienia funkcji rodziny zastępczej; przestrzeganie standardów opieki i wychowania w rodzinnych formach pieczy zastępczej; działania podejmowane przez opiekunów zastępczych na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej; zaspokajanie potrzeb dziecka i respektowanie jego praw; zgodność prowadzonej dokumentacji dotyczącej dziecka i funkcjonowania rodziny zastępczej z zapisami ustawy; wydatkowanie środków otrzymywanych jako świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka przebywającego w pieczy zastępczej. Kontrola miała charakter kontroli problemowej. Objętych nią zostało 10% rodzin zastępczych z terenu powiatu pruszkowskiego (17 rodzin) z wyłączeniem rodzin objętych kontrolą w roku 2020. Kontrola objęła 8 zawodowych rodzin zastępczych oraz rodzinę prowadzącą rodzinny dom dziecka. Wobec pozostałych 8 rodzin (spokrewnionych i niezawodowych) zastosowano dobór losowy prosty polegający na bezpośrednim doborze jednostek badanych do próby wprost z populacji. W okresie objętym kontrolą w **17** rodzinach przebywało łącznie 45 dzieci.

Czynności kontrolne podejmował powołany Zarządzeniem nr PCPR.D.021.7.2021 Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie z dnia 22 listopada 2021 r. w sprawie kontroli nad rodzinami zastępczymi 4 osobowy Zespół do spraw oceny funkcjonowania rodzinnych form pieczy zastępczej, w skład którego weszli:

- Paweł Kociszewski – Kierownik Działu Rodzinnej Pieczy Zastępczej,
- Grzegorz Ciach – psycholog zatrudniony w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie,
- Katarzyna Bohdanowicz – pedagog zatrudniony w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie,
- Daniel Buraczewski – starszy specjalista pracy socjalnej zatrudniony w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie.

Praca zespołu do spraw oceny funkcjonowanie rodzinnych form pieczy zastępczej sprowadzała się do oględzin domu i jego najbliższego otoczenia, analizy zastanej dokumentacji oraz rozmowy z rodzicem zastępczym i dziećmi. Na miejscu została wypełniona dwuczęściowa ankieta stanowiąca podstawę do oceny rodziny według następującej skali:

- pozytywna,
- pozytywna ze wskazaniami,
- negatywna.

W trakcie wizyt w środowisku i podjętych czynności kontrolnych ustalono, że w rodzinach objętych kontrolą jakość usług opiekuńczo wychowawczych świadczonych na rzecz wychowanków spełniła ustawowe standardy. Kontrolowane rodziny spełniły kryteria, które zostały ustalone dla niniejszej kontroli. Każda z 17 rodzin zastępczych podejmowała działania zgodne z prawem, a w szczególności z przepisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Środki finansowe przyznawane rodzinom są wydatkowane były zgodnie z ich przeznaczeniem, a rodziny co do zasady wypełniały swoje obowiązki sumiennie i z należytą starannością. W toku czynności kontrolnych nie zostały ujawnione rażące nieprawidłowości w obszarach objętych kontrolą. Na podstawie ustaleń w toku kontroli działania związane z wypełnianiem pieczy zastępczej oceniono pozytywnie **8** w przypadkach, a pozytywnie ze wskazaniami w **9** przypadkach. Nie wystawiono ocen negatywnych.

Zadaniem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie jest udzielanie pomocy materialnej na pokrycie kosztów utrzymania dzieci przebywających w rodzinach zastępczych. Zgodnie z art. 80 ust 1 pkt 1 i 2 ustawy, rodzinie zastępczej oraz prowadzącym rodzinny dom dziecka na każde umieszczone dziecko przysługuje świadczenie na pokrycie kosztów jego utrzymania w wysokości:

- 746,00 zł miesięcznie – w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej spokrewnionej
- 1 131,00 zł miesięcznie – w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej zawodowej, rodzinie zastępczej niezawodowej lub rodzinnym domu dziecka.

Rodzinie zastępczej sprawującej pieczę nad dzieckiem z orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności przysługuje dodatek w wysokości 227,00 zł miesięcznie na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania tego dziecka. Na terenie powiatu pruszkowskiego dodatek ten na dzień 31.12.2021 r. pobierało 20 rodzin na 22 dzieci.

Zgodnie z art. 83 ust 1 rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka starosta może przyznać:

- dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka;
- świadczenie na pokrycie:
  - niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka – jednorazowo,
  - kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki – jednorazowo lub okresowo.

By skorzystać z tego uprawnienia rodziny zastępcze składały wnioski opiniowane koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz Kierownika Działu Rodzinnej Pieczy Zastępczej. Opinie te stanowiły podstawę do wydania decyzji o przyznaniu świadczenia i jego wysokości. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej oraz Kierownik Działu Rodzinnej Pieczy Zastępczej opiniowali również wnioski niezawodowych i zawodowych rodzin zastępczych o przyznanie środków finansowych na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego.

Tabela. 4. Zestawienie wydatków poniesionych przez powiat na własne dzieci w rodzinach zastępczych na terenie powiatu pruszkowskiego i poza nim w roku 2021 (stan na dzień 31 grudnia)

Forma pomocy	2021
Świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej	**2 382 253 zł**
Dodatek z tytułu niepełnosprawności dziecka	**59 744 zł**
Jednorazowa pomoc pieniężna z tytułu przyjęcia dziecka do rodziny zastępczej	**26 027 zł**
Pomoc losowa	**18 348 zł**
Dofinansowanie do wypoczynku dziecka poza miejscem zamieszkania	**27 551 zł**

Źródło: opracowanie własne

Rodziny zastępcze mogły korzystać z dodatku wychowawczego na dziecko w kwocie 500,00 zł miesięcznie. Na dzień 31 grudnia 2021 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie wypłacało ten dodatek na **187** dzieci.

2.2. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej

W 2021 roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie zatrudniało na podstawie umowy o pracę w Dziale Rodzinnej Pieczy Zastępczej łącznie 7 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej otoczyli rodziny zastępcze wsparciem, zbudowali z nimi więź oraz podejmowali wspólne działania mające na celu rozwiązanie bieżących trudności. Na koniec okresu sprawozdawczego 6 koordynatorów obejmowało wsparciem 144 rodzin zastępczych (w tym 1 rodzinny dom dziecka). Rodziny będące do 01.10.2016 r. pod opieką pracownika socjalnego współpracują doraźnie (w zależności od potrzeb i sytuacji rodzinnej) z koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej.

Zadania koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej określa art. 77 ust 3 ustawy. Należy do nich przede wszystkim:

- udzielanie pomocy rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej;
- przygotowanie, we współpracy z odpowiednio rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka oraz asystentem rodziny, a w przypadku gdy rodzinie dziecka nie został przydzielony asystent rodziny – we współpracy z podmiotem organizującym pracę z rodziną, planu pomocy dziecku;
- pomoc rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka w nawiązaniu wzajemnego kontaktu;
- zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej;
- zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;
- udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej;
- przedstawianie corocznego sprawozdania z efektów pracy organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej.

Wypełniając obowiązek ustawowy wynikający z art. 129 ustawy koordynatorzy dokonywali oceny sytuacji dziecka przygotowując ocenę i uczestnicząc w pracach zespołu do spraw oceny sytuacji dziecka.

Koordynatorzy odbywali wizyty w środowisku adekwatnie do potrzeb rodzin zastępczych dążąc do wizytowania raz w miesiącu. Podczas wizyt w środowisku koordynatorzy

przeprowadzali rozmowy zarówno z rodziną jak i dzieckiem. Na bieżąco monitorowana była sytuacja szkolna, postępy w nauce jak i relacje w środowisku szkolnym i rówieśniczym. Pozyskiwane były informacje i opinie pedagogiczne. Ponadto koordynatorzy współpracowali z pracownikami socjalnym ośrodków pomocy społecznej. Koordynatorzy zapewniali dostęp do specjalistycznej pomocy w formie konsultacji z pedagogiem i psychologami zatrudnionymi w tutejszym Centrum. Podczas wizyt przeprowadzane były rozmowy wychowawczo-socjalizujące i wspierające. Koordynatorzy ponadto udzielali informacji o instytucjach z obszaru pomocy społecznej z terenu powiatu pruszkowskiego.

Zgodnie z Art. 38a. ust 1 ustawy koordynatorzy pozyskiwali od rodzin zastępczych oraz instytucji następujące dokumenty:

- informacje o sytuacji prawnej dziecka, w tym informacje o sytuacji prawnej umożliwiającej przysposobienie,
- odpis aktu urodzenia dziecka, a w przypadku sierot lub półsierot również odpis aktu zgonu zmarłego rodzica,
- orzeczenie sądu o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej albo wniosek rodziców, dziecka lub osoby trzeciej o umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej,
- dokumentację o stanie zdrowia dziecka, w tym kartę szczepień,
- dokumenty szkolne, w szczególności świadectwa szkolne,
- diagnozę psychofizyczną dziecka, w tym dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, udziału w zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych oraz konieczności objęcia dziecka pomocą profilaktyczno-wychowawczą lub resocjalizacyjną albo leczeniem i rehabilitacją.

Zgodnie z art. 35 ust 1. ustawy koordynatorzy uczestniczyli w interwencjach mających na celu natychmiastowe umieszczenie dziecka we wskazanej w postanowieniu sądu rodzinie zastępczej. Podczas tych interwencji koordynatorzy współpracowali z kuratorami sądowymi i społecznymi, pracownikami socjalnymi z właściwych miejscowo ośrodków pomocy społecznej oraz policją. Dla dzieci umieszczanych w rodzinach zastępczych w wyniku interwencji organizowany był transport medyczny.

Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej wykonując ustawowe zadania współpracowali z organami administracji rządowej i samorządowej, instytucjami pomocy społecznej, szkołami

i poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, placówkami służby zdrowia oraz organizacjami pozarządowymi.

2.3. Szkolenia i działania na rzecz rodzin zastępczych

W roku 2021 Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie przeprowadziło szkolenia dla kandydatów na rodziny zastępcze oraz dla rodzin zastępczych według programu „PRIDE – Rodzinna Opieka Zastępcza". Przeszkolono 13 osób w tym 7 kandydatów na niezawodowe rodziny zastępcze.

W związku ze stanem epidemicznym obowiązującym na terenie całego kraju w roku 2021 nie odbyły się uroczystości z okazji Dnia Rodzicielstwa Zastępczego ani zabawa mikołajkowa. Jednakże, z okazji Świąt Bożego Narodzenia, dla każdego dziecka przebywającego w rodzinie zastępczej przygotowana została paczka o wartość 120 zł.

2.4. Poradnictwo specjalistyczne psychologiczne

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2021 roku w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie na stanowisku psychologa zatrudniona była Pani Aneta Borys Jakubowska oraz Pan Grzegorz Ciach. Od 8 do 31 grudnia w wymiarze pół etatu zatrudniona była Pani Patrycja Fatek. W roku 2021 z porad psychologów w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie korzystały:

a. Rodziny zastępcze
b. Wychowankowie rodzin zastępczych
c. Osoby z terenu Powiatu Pruszkowskiego
d. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej

2.4.1. Rodziny zastępcze

Od 1 stycznia do 31 grudnia 2021 udzielono 41 porad psychologicznych, rodzinom zastępczym. Psychologowie systematycznie brali udział w panelach zespołowych w sprawie

oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej. Ze względu na sytuacje pandemiczną duża część zespołów odbywała się tylko w grupie pracowników PCPR. Przeprowadzono 61 badań psychologicznych zakończonych każdorazowo wydaniem opinii dotyczącej oceny predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodzin zastępczej. Sporządzono 16 diagnoz psychofizycznych dzieci przebywających w pieczy.

.

Główne tematy poruszane podczas porad udzielonych rodzinom zastępczym:

- Problemy wychowawcze, w tym zaburzenia zachowania podopiecznych
- Zachowania suiscydalne i autoagresywne podopiecznych
- Zachowania opozycyjno-buntownicze
- Wzmacnianie kompetencji rodzicielskich
- Rozpoznanie negatywnych wzorców relacji rodzinnych i podjęcie próby ich modyfikacji
- Praca nad motywowaniem dziecka do nauki
- Metody pracy nad usystematyzowaniem dnia: rozkładu zajęć i nauki
- Poszerzanie systemu nagród i wzmacniania zasobów dziecka
- Rozwijanie umiejętności posługiwania się konstruktywną krytyką
- Nauka stawiania adekwatnych granic przez opiekunów
- Psychoedukacja
- Radzenie sobie z emocjami i stresem
- Wzmacnianie zasobów rodziny
- Praca psychologiczna na problemach osobistych
- Zaburzenia lękowe zgłaszane przez dzieci, młodzież i opiekunów
- Rozwinięcie umiejętności radzenia sobie ze zmiennymi nastrojami wychowanków
- Obniżenie nastroju zgłaszane przez opiekunów
- Pomoc w radzeniu sobie z kryzysem
- Pomoc w skutecznym komunikowaniu się, zauważaniu i rozumieniu potrzeb i uczuć dzieci

2.4.2. Wychowankowie rodzin zastępczych

W okresie od 1 stycznia do końca grudnia 2021 roku udzielono 129 porad psychologicznych, wychowankom rodzin zastępczych.

Rodzaje porad udzielonych wychowankom rodzin zastępczych lub placówek opiekuńczo-wychowawczych:

- Praca terapeutyczna w obszarze zaburzeń lękowych i depresyjnych
- Wzmacnianie poczucia własnej wartości
- Praca na zasobach dzieci i młodzieży
- Umiejętność rozpoznawania przeżywanych emocji
- Rozwinięcie umiejętności konstruktywnego wyrażania gniewu
- Radzenie sobie z emocjami i stresem
- Nauka umiejętności rozwiązywania konfliktów
- Rozpoznawanie własnych granic i umiejętność stawiania ich
- Zachowania pro-asertywne
- Psychoedukacja
- Motywowanie do nauki dzieci i młodzieży
- Zachowania suiscydalne i autoagresywne podopiecznych
- Pomoc w radzeniu sobie z kryzysem
- Zaburzenia jedzenia

2.4.3. Osoby z terenu Powiatu Pruszkowskiego

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2021 roku udzielono 133 porady psychologiczne osobom zamieszkującym teren powiatu Pruszkowskiego.

Rodzaje porad udzielonych osobom z terenu Powiatu Pruszkowskiego:

- Konflikty z partnerem/ dzieckiem
- Przeżywanie śmierci/straty partnera
- Problemy około rozwodowe i związane z separacją

- Uzależnienie partnera/ bycie współuzależnionym
- Przemoc w rodzinie
- Zaburzenia osobowości – rozpoznanie i kierowanie do dalszego leczenia psychoterapeutycznego
- Problemy wychowawcze, w tym zaburzenia zachowania dziecka
- Problemy rodzinne
- Obniżony nastrój
- Radzenie sobie z emocjami i stresem
- Zachowania suiscydalne i autodestrukcyjne
- Bezrobocie – zmiana postaw i myślenia o sobie
- Psychoedukacja
- Wzmacnianie kompetencji rodzicielskich
- Radzenie sobie z kryzysami rozwojowymi
- Poprawa komunikacji w rodzinie
- Metody poprawiające skuteczność uczenia się
- Rozwijanie umiejętności rozwiązywania konfliktów
- Interwencja kryzysowa
- Zaburzenia jedzenia- gdzie szukać pomocy i jak reagować
- Wsparcie osób z diagnozą psychiatryczną
- Pomoc w dookreśleniu zgłaszanego problemu i znalezienie specjalistycznych punktów dalszej pomocy

Psychologowie zatrudnieni w Centrum uczestniczyli dla wzmocnienia swoich kompetencji w różnego rodzaju szkoleniach indywidualnych.

2.5. Poradnictwo pedagogiczne

W okresie od dnia 01.01.2021 roku do 31.12.2021 roku pedagog wykonywał powierzone zadania na stanowisku pracy w wymiarze ¼ etatu.

Zlecone zadania pedagog realizował przy ścisłej współpracy z psychologami zatrudnionymi w Dziale Specjalistycznego Poradnictwa oraz z Zespołem ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej.

W okresie sprawozdawczym do obowiązków pedagoga należało:

- przeprowadzanie badań pedagogicznych kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, celem rozpoznania predyspozycji wychowawczych i opiekuńczych tych osób oraz sporządzanie opinii pedagogicznej;
- przeprowadzanie indywidulanych konsultacji pedagogicznych małoletnich po raz pierwszy umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej, celem sporządzenia opinii pedagogicznej zawierającej ewentualne zalecenia do dalszej pracy terapeutycznej, psychologicznej, pedagogicznej, bądź diagnostyki lekarskiej;
- udział w posiedzeniach Zespołów do spraw oceny sytuacji dziecka przebywającego w rodzinnej pieczy zastępczej;
- przeprowadzanie indywidualnych konsultacji pedagogicznych dla rodziców zastępczych zgłaszających trudności szkolne lub/i wychowawcze z małoletnimi pozostającymi u nich w pieczy zastępczej, w tym także przy wystąpieniu nagłych i trudnych sytuacji wychowawczych, wymagających podjęcia pilnych oddziaływań (charakter interwencyjny);
- przeprowadzanie bieżących konsultacji z koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej o charakterze informacyjnym, jak również z zakresu diagnostyki i wsparcia pedagogicznego w ramach współpracy z Zespołem ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej;
- udział w spotkaniach Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej z Kierownikiem zespołem, bądź i/lub z Dyrektorem Jednostki.

W okresie sprawozdawczym w zakresie podstawowych obowiązków pedagog:

- odbył 22 konsultacje z kandydatami do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz sporządził 25 opinii pedagogicznych dla tych kandydatów, w tym 3 osoby były konsultowane w 2020 roku;
- odbył 26 konsultacji pedagogicznych małoletnich po raz pierwszy umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej oraz sporządził 21 opinii pedagogicznych dla tych małoletnich;
- wziął udział w posiedzeniach 37 Zespołów ds. oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej;
- odbył 14 konsultacji pedagogicznych dla rodziców zastępczych zgłaszających trudności szkolne i wychowawcze z małoletnimi pozostającymi u nich w pieczy zastępczej,

w tym także 2 o charakterze interwencyjnym, wspólnie z koordynatorem w miejscu zamieszkania rodziny zastępczej;

- odbył 12 bieżących konsultacji z koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej o charakterze informacyjnym, jak również z zakresu diagnostyki i wsparcia pedagogicznego w ramach współpracy z Zespołem ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej;
- wziął udział w 3 spotkaniach Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej z Kierownikiem Zespołu, bądź i/lub z Dyrektorem Jednostki.

Dodatkowe podjęte czynności przez pedagoga w okresie sprawozdawczym były następujące:

- udział w 4 spotkaniach zorganizowanych na terenie tutejszego Centrum z uwagi na trudną sytuację, występujące problemy, które miały miejsce poza terminami ocen sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej, odbywających się z udziałem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, rodzica zastępczego, odpowiednio Kierownika Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej i/lub Dyrektora Jednostki, też asystenta rodziny biologicznej lub rodziców biologicznych;
- odbycie 5 wizyt w środowisku rodzin zastępczych wspólnie z Kierownikiem Działu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej w ramach przeprowadzanej kontroli podczas 3 wyjazdów w teren;
- przeprowadzenie konsultacji, której celem była charakterystyka i zadania pedagoga zatrudnionego w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie dla osoby odbywającej staż studencki w tutejszej Jednostce;
- odbycie 2 wizyt w środowisku domowym rodziny zastępczej, celem sporządzenia opinii pedagogicznej o małoletnich.

3. Dział świadczeń i instytucjonalnej pieczy zastępczej

Dział świadczeń i instytucjonalnej pieczy zastępczej w roku 2021 realizował zadania w oparciu o obowiązujące przepisy prawne, w szczególności w oparciu o ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.), ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268, z

późn. zm.), ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej w brzmieniu obowiązującym przed dniem 01.01.2012 r. (Dz. U. z 2009 r. poz. 1362, z późn. zm.) oraz akty wykonawcze.

Do głównych zadań Działu należały w szczególności przygotowywanie list wypłat i realizacja świadczeń pieniężnych na rzecz rodzin zastępczych, przygotowywanie projektów decyzji dotyczących świadczeń pieniężnych, sporządzanie not obciążeniowych i współpraca z innymi powiatami oraz gminami w zakresie finansowania rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej, udzielanie wsparcia osobom usamodzielnianym (opuszczającym placówki opiekuńczo-wychowawcze; osobom opuszczającym domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii, młodzieżowe ośrodki wychowawcze w oparciu o ustawę o pomocy społecznej), ustalanie opłaty za pobyt dzieci w pieczy zastępczej, a także wytaczanie powództw o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych na rzecz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

3.1. Instytucjonalna piecza zastępcza

Zgodnie z podziałem wskazanym w art. 34 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej **piecza zastępcza jest sprawowana w formie rodzinnej i instytucjonalnej**.

Formy instytucjonalnej pieczy zastępczej dzielą się na:

- placówki opiekuńczo-wychowawcze;
- regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne;
- interwencyjne ośrodki preadopcyjne.

Placówka opiekuńczo-wychowawcza zapewnia dziecku całodobową ciągłą lub okresową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby bytowe, rozwojowe, w tym emocjonalne, społeczne, religijne, a także zapewnia korzystanie z przysługujących świadczeń zdrowotnych, oddziaływań terapeutycznych oraz kształcenia. Ponadto, równie ważnym zadaniem jest realizowanie planu pomocy dziecku oraz umożliwianie dziecku kontaktu z jego rodzicami i innymi osobami bliskimi, a także podejmowanie wszelkich możliwych działań

w celu powrotu małoletniego do rodziny. Całodobowy pobyt dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej powinien mieć bowiem charakter przejściowy - do czasu powrotu dziecka do rodziny naturalnej lub umieszczenia w rodzinie zastępczej. W realizacji powyższego zadania Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie ściśle współpracuje z sądem, kuratorami, innymi powiatowymi centrami pomocy rodzinie, ośrodkami pomocy społecznej oraz placówkami opiekuńczo-wychowawczymi.

Umieszczenie dziecka w całodobowej placówce następuje po wyczerpaniu wszystkich innych możliwości udzielenia pomocy rodzinie biologicznej przez osoby, które zajmują się pracą w obszarze pomocy dziecku i rodzinie. W pierwszej kolejności, kiedy wystąpi konieczność zapewnienia opieki całodobowej, rozważana jest możliwość umieszczenia dziecka w rodzinnej formie opieki zastępczej, a tylko w przypadkach, gdy nie jest to możliwe, małoletni zostaje umieszczony w placówce opiekuńczo-wychowawczej. Podstawą do umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej jest prawomocne orzeczenie sądu rodzinnego. Dziecko może być przyjęte do placówki opiekuńczo-wychowawczej również na wniosek rodzica, opiekuna prawnego bądź na prośbę samego dziecka.

W sytuacji kryzysowej, wskazującej na konieczność natychmiastowego zapewnienia dziecku opieki, gdy zostanie ono doprowadzone przez Policję lub Straż Graniczną, na wniosek rodziców lub osoby trzeciej w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, postanowienie Sądu Rodzinnego może być wydane w terminie późniejszym.

Placówka opiekuńczo-wychowawcza może być prowadzona jako placówka opiekuńczo-wychowawcza typu socjalizacyjnego, interwencyjnego, specjalistyczno-terapeutycznego i rodzinnego.

3.2. Organizacja instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie Powiatu Pruszkowskiego

Zgodnie z art. 180 pkt. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zadaniem własnym powiatu jest zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Placówkę opiekuńczo-wychowawczą, w myśl art. 93 ustawy, prowadzi powiat lub podmiot, któremu powiat zlecił realizację tego zadania.

Stosownie do art. 190 ww. ustawy organy jednostek samorządu terytorialnego mogą zlecać prowadzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej organizacjom pozarządowym prowadzącym działalność w zakresie wspierania rodziny, pieczy zastępczej lub pomocy społecznej albo osobom prawnym i jednostkom organizacyjnym działającym na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancji wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej lub pomocy społecznej. Do zlecenia zadań stosuje się ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Zlecenie zadania odbywa się po uprzednim przeprowadzeniu otwartego konkursu ofert.
W roku sprawozdawczym na terenie Powiatu Pruszkowskiego funkcjonowała **jedna placówka opiekuńczo-wychowawcza typu socjalizacyjnego** dla 14 wychowanków, prowadzona na zlecenie Powiatu w oparciu o umowę o powierzenie realizacji zadania publicznego z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Łącznie było w niej zatrudnionych 10 osób, w tym 5 osób bezpośrednio zajmowało się opieką i wychowaniem dzieci.

3.2.1. Całodobowa placówka opiekuńczo-wychowawcza typu socjalizacyjnego „Dom Miłosierdzia" w Walendowie.

Placówka opiekuńczo-wychowawcza typu socjalizacyjnego „Dom Miłosierdzia" w Walendowie przy ul. Nad Utratą 30 prowadzona jest przez Zgromadzenie Sióstr Matki Bożej Miłosierdzia w Warszawie. „Dom Miłosierdzia" jest katolicką, niepubliczną placówką opiekuńczo-wychowawczą, powołaną dnia 22.07.2007 r. przez przełożoną generalną Zgromadzenia Sióstr Matki Bożej Miłosierdzia. **Dyrektorem Domu jest s. Marta Halina Zakrzewska.**

Placówka w okresie od 01.10.2020 r. do 31.12.2022 r. prowadzona jest w oparciu o umowę o powierzenie realizacji zadania publicznego z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, zawartą w dniu 30.12.2019 r. pomiędzy Starostą Pruszkowskim a przedstawicielami Zgromadzenia Sióstr Matki Bożej Miłosierdzia w Warszawie.

Zgodnie z umową na realizację tego zadania w latach 2020-2022 planuje się przeznaczyć łączną kwotę dotacji w wysokości 2 316 674,50 zł. Środki na ten cel zostały uwzględnione w Wieloletniej Prognozie Finansowej Powiatu.

Celem placówki jest zapewnienie podopiecznym wszechstronnej pomocy materialnej i duchowej, uczenie życia w społeczeństwie, dążenie do ich zawodowego i życiowego usamodzielnienia, a także zapewnienie dzieciom i młodzieży całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodzicielskiej - całodobowej opieki i wychowania w tym: zakwaterowania, wyżywienia, dostępu do kształcenia i leczenia, wypoczynku i rekreacji, poszanowania godności i tożsamości oraz prawa do wolności sumienia i wyznania.

Placówka zapewnia swoim wychowankom:

- pobyt stały lub okresowy,
- wyżywienie dostosowane do potrzeb,
- wyposażenie w odzież, obuwie, przedmioty osobistego użytku stosowne do wieku i potrzeb,
- środki higieny osobistej,
- zabawki stosowne do wieku rozwojowego,
- leczenie i zaopatrzenie w leki,
- dostęp do nauki i pomoc w nauce oraz uczestnictwo w zajęciach wyrównawczych, a także podręczniki i przybory szkolne,
- uczestnictwo w innych zajęciach pozalekcyjnych, rekreacyjnych i sportowych,
- opłaty przejazdów do szkoły oraz zamieszkania w bursach i internatach,
- kontakty z rodzicami, opiekunami prawnymi, rodzinami zaprzyjaźnionymi.

Placówka przeznaczona jest dla dzieci i młodzieży w wieku od 10 do 18 lat, z możliwością przedłużenia pobytu do 25 roku życia jednak nie dłużej niż do ukończenia nauki. Placówka ma charakter koedukacyjny, dysponuje 14 miejscami.

Zgodnie z Zarządzeniem Starosty Pruszkowskiego Nr 10/2021 z dnia 2 lutego 2021 roku w sprawie ustalenia średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w 2021 r. w placówce opiekuńczo – wychowawczej prowadzonej na zlecenie Powiatu Pruszkowskiego, **koszt utrzymania dziecka w „Domu Miłosierdzia" wynosił 4 864,13 zł.**

Tabela 5. Liczba dzieci przebywających w „Domu Miłosierdzia" w latach 2014-2021

Rok	Liczba dzieci (wg stanu na dzień 31.12)
2014	10
2015	13
2016	10
2017	10
2018	14
2019	12
2020	13
2021	15

źródło: opracowanie własne

W 2021 roku łącznie 5 wychowanków opuściło placówkę opiekuńczo-wychowawczą w Walendowie, z tego:

- **4 wychowanków** usamodzielniło się,
- **1 dziecko** zostało umieszczone w rodzinie zastępczej zawodowej,

W ciągu roku sprawozdawczego na podstawie wydanych skierowań przyjętych zostało 7 wychowanków, przy czym z uwagi na rotację wychowanków, na koniec roku 2021 w „Domu Miłosierdzia" przebywało 15 dzieci.

Łączna wysokość wydatków poniesionych przez Powiat Pruszkowski na utrzymanie dzieci w ww. placówce wynosiła 760 454,28 zł.

3.3. Dzieci pochodzące z terenu Powiatu Pruszkowskiego umieszczone w instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie innych powiatów

W ciągu roku sprawozdawczego dzieci pochodzące z terenu Powiatu Pruszkowskiego przebywały również w instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie innych powiatów. Warunki ich przyjęcia, pobytu i wysokość wydatków na opiekę i wychowanie regulowane były na mocy zawartych porozumień. Powiat Pruszkowski, jako właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej zobowiązany było do ponoszenia średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych

na utrzymanie dziecka w danej placówce opiekuńczo-wychowawczej, interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym oraz regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej.

3.3.1. Dzieci umieszczone w placówkach opiekuńczo-wychowawczych

W 2021 roku na terenie innych powiatów w placówkach opiekuńczo-wychowawczych (typu socjalizacyjnego, rodzinnego oraz interwencyjnego) przebywało łącznie 12 wychowanków, przy czym 3 pełnoletnich wychowanków opuściło placówki poza powiatem i podjęło decyzję o usamodzielnieniu się. Dwoje z trzech usamodzielnianych osób powróciło na teren powiatu pruszkowskiego, gdzie zamieszkało z rodzicem lub w przyznanym mieszkaniu socjalnym. Jedno dziecko wróciło pod opiekę matki, kiedy ta podjęła decyzję o usamodzielnieniu (dziecko przebywało z nieletnią matką w placówce opiekuńczo-wychowawczej) – finalnie dziecko w 2021 r. trafiło do rodzinnej pieczy zastępczej na terenie innego powiatu a matka podjęła starania w kierunku usamodzielnienia się. Jedno dziecko w wieku nastoletnim zostało umieszczone w rodzinie zastępczej niezawodowej. Jedna wychowanka w dniu uzyskania pełnoletności została umieszczona w Domu Pomocy Społecznej. Jeden pełnoletni wychowanek nie powrócił do placówki i został skreślony z listy wychowanków. W związku z powyższym w roku 2021 instytucjonalną formę pieczy zastępczej na terenie innych powiatów opuściło 7 wychowanków. Ponadto pod koniec roku do placówki opiekuńczo-wychowawczej poza terenem powiatu zostało przyjętych dwoje dzieci.

Mając na względzie powyższe na dzień 31.12.2021 na terenie innych powiatów w placówkach opiekuńczych przebywało zatem łącznie 7 wychowanków pochodzących z terenu powiatu pruszkowskiego.

Tabela 6. Liczba dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie innych powiatów (wg stanu na dzień 31.12.2021 r.)

Powiat umieszczenia dziecka	Liczba dzieci
Powiat Starachowicki	1
Powiat Przasnyski	1
Powiat Węgrowski	2
Powiat Sępoleński	1
Miasto Siedlce	1
Powiat Krasnostawski	1
Powiat Płocki	1

Miasto Rybnik	2
Powiat Strzyżowski	2
Łącznie:	**12**

źródło: opracowanie własne

Wysokość wydatków poniesionych przez Powiat Pruszkowski na utrzymanie dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów w 2021 roku wynosiła łącznie 457 015,25 zł.

3.3.2. Dzieci umieszczone w interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym

Zgodnie z art. 111 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym umieszcza się dzieci, które wymagają specjalistycznej opieki i w okresie oczekiwania na przysposobienie nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej. Pobyt dziecka w interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym nie może trwać dłużej niż do ukończenia przez dziecko pierwszego roku życia.

W 2021 roku dzieci pochodzące z terenu Powiatu Pruszkowskiego umieszczane były w Interwencyjnym Ośrodku Preadopcyjnym Fundacji Rodzin Adopcyjnych w Otwocku. Podstawą do umieszczenia dziecka w IOP stanowiło podanie matki lub postanowienie sądu. W powyższej formie instytucjonalnej pieczy zastępczej przebywały noworodki i niemowlęta pozbawione czasowo lub trwale opieki rodziców, głównie pozostawione po urodzeniu w szpitalu.

Łącznie w ciągu roku sprawozdawczego w Interwencyjnym Ośrodku Preadopcyjnym w Otwocku przebywało 3 dzieci pochodzących z terenu Powiatu Pruszkowskiego, przy czym według stanu na dzień 31.12.2021 r. było umieszczone 1 dziecko.

Łączna wysokość wydatków poniesionych w 2021 roku przez Powiat Pruszkowski w związku z pobytem dzieci w Interwencyjnym Ośrodku Preadopcyjnym wynosiła 122 518,95 zł.

3.3.3. Dzieci umieszczone w regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej

Zgodnie z art. 109 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej są umieszczane dzieci

wymagające szczególnej opieki, które ze względu na stan zdrowia wymagający stosowania specjalistycznej opieki i rehabilitacji nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej lub placówce opiekuńczo-wychowawczej.

W 2021 r. w regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej przebywało 2 dzieci. Łączna wysokość wydatków poniesionych w 2021 roku przez Powiat Pruszkowski wg stanu na 31.12.2021 r. wynosiła 181 767,78 zł.

3.4. Realizacja świadczeń pieniężnych dla rodzin zastępczych

Świadczenia pieniężne stanowią jedną z form wsparcia dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych i rodzinnych domach dziecka. Ich wysokość oraz zasady przyznawania reguluje ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821, z późn. zm.). Rodzinom zastępczym i osobom prowadzącym rodzinne dom dziecka przyznawane są świadczenia o charakterze obligatoryjnym, których wysokość jest określona w ustawie oraz świadczenia o charakterze fakultatywnym, których wysokość zależna jest od zabezpieczonych na ten cel środków w budżecie powiatu. Świadczenia pieniężne są udzielane na wniosek rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka, a podstawę ich przyznania stanowi decyzja administracyjna.

Liczbę ogólną wydanych decyzji administracyjnych w 2021 r. w sprawach dotyczących świadczeń pieniężnych udzielanych rodzinom zastępczym w okresie sprawozdawczym obrazuje poniższa tabela

Tabela 7. Liczba wydanych decyzji w sprawach dotyczących świadczeń pieniężnych w 2021 roku

Decyzje w sprawach	Forma rodzinnej pieczy zastępczej			
	rodzina zastępcza spokrewniona	rodzina zastępcza niezawodowa	rodzina zastępcza zawodowa	rodzinny dom dziecka
Świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka (przyznanie, zmiana wysokości)	108	97	30	5

Pomocy na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dziecka przyznana na podstawie art. 226 ust. 5 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (przyznanie, zmiana wysokości, inne)	8	2	-	-
Dodatku na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania dziecka niepełnosprawnego (przyznanie, zmiana)	13	14	5	1
Zakończenia wypłaty świadczenia (uchylenie, wygaśnięcie decyzji)	22	15	10	1
Nienależnie pobranych świadczeń (ustalenie wysokości, potrącenie z bieżących świadczeń, rozłożenie na raty)	7	1	-	-
Środki na utrzymanie domu jednorodzinnego lub lokalu mieszkalnego (przyznanie, zmiana wysokości)	-	-	41	22
Środków finansowych na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z remontem lub czynszem (przyznanie, zmiana, uchylenie)	-	-	3	
Świadczenia fakultatywne w oparciu o art. 83 ust.1 (przyznanie, odmowa)	40	43	15	6
Inne (np. umorzenie postępowania, postanowienia)	10	1	3	-
Łącznie 523	**208**	**173**	**107**	**35**

źródło: opracowanie własne

3.4.1. Świadczenia o charakterze obligatoryjnym przyznawane w oparciu o art. 80, art. 81, art. 83 ust. 3a oraz art. 84 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka na każde umieszczone dziecko, zgodnie z art. 80 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny

i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821, z późn. zm.) w związku z obwieszczeniem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2018 r. w sprawie wysokości kwot świadczeń przysługujących rodzinie zastępczej i prowadzącemu rodzinny dom dziecka oraz wysokości pomocy dla osoby usamodzielnianej (M. P. z 2018 r. poz. 326), przysługiwało **do dnia 31.05.2021 r. świadczenie na pokrycie kosztów jego utrzymania, nie niższe niż kwota:**

- **694 zł miesięcznie – w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej spokrewnionej;**
- **1 052 zł miesięcznie – w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej zawodowej, rodzinie zastępczej niezawodowej lub rodzinnym domu dziecka.**

Stosownie do art. 86 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka podlega waloryzacji wskaźnikiem cen towarów i usług konsumpcyjnych ogłaszanym przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, od dnia 1 czerwca roku kalendarzowego następującego po roku kalendarzowym, w którym wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych w okresie od roku kalendarzowego, w którym była przeprowadzona ostatnio waloryzacja, przekroczył 105%. Wysokość przysługującego świadczenia jest ogłaszana w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski", w drodze obwieszczenia, przez ministra właściwego do spraw rodziny, w terminie do końca marca roku kalendarzowego, w którym jest przeprowadzana waloryzacja.

W myśl art. 86 ust. 3 ustawy Minister Rodziny i Polityki Społecznej w dniu 10 marca 2021 r. wydał obwieszczenie w sprawie wysokości kwot świadczeń przysługujących rodzinie zastępczej i prowadzącemu rodzinny dom dziecka oraz wysokości pomocy dla osoby usamodzielnianej (M. P. z 2021 r. poz. 282), które stanowi, iż wysokość świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej zawodowej **od dnia 01.06.2021 r. wynosi nie mniej niż:**

- **746 zł miesięcznie – w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej spokrewnionej;**
- **1 131 zł miesięcznie – w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej zawodowej, rodzinie zastępczej niezawodowej lub rodzinnym domu dziecka.**

Do dnia 31.05.2021 r., zgodnie z wolą ustawodawcy wyrażoną w art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w związku z obwieszczeniem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2018 r. w sprawie wysokości kwot świadczeń przysługujących rodzinie zastępczej i prowadzącemu rodzinny dom dziecka oraz wysokości pomocy dla osoby usamodzielnianej (M. P. z 2018 r. poz. 326), rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka na dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności **przysługuje dodatek nie niższy niż kwota 211 zł miesięcznie** na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania tego dziecka. Od dnia 01.06.2021 r., zgodnie z obwieszczeniem Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 10 marca 2021 r. w sprawie wysokości kwot świadczeń przysługujących rodzinie zastępczej i prowadzącemu rodzinny dom dziecka oraz wysokości pomocy dla osoby usamodzielnianej (M. P. z 2021 r. poz. 282), wysokość przyznanego rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodziny dom dziecka dodatku na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania dziecka **od dnia 01.06.2021 r. wynosi nie mniej niż kwota 227 zł miesięcznie.**

Tabela 8. Liczba wydanych decyzji przyznających wybrane świadczenia w 2021 roku

Przedmiot decyzji	Forma rodzinnej pieczy zastępczej			
	rodzina zastępcza spokrewniona	rodzina zastępcza niezawodowa	rodzina zastępcza zawodowa	rodzinny dom dziecka
Świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka	9	22	9	-
Dodatek na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania dziecka niepełnosprawnego	4	3	4	-
Środki na utrzymanie domu jednorodzinnego lub lokalu mieszkalnego	-	-	41	22
Środki finansowe na pokrycie kosztów związanych z czynszem	-		1	-
Środki na pokrycie innych niezbędnych i nieprzewidzianych	-	-	-	-

kosztów związanych z opieką i wychowaniem dziecka				
Łącznie 115	**13**	**25**	**55**	**22**

źródło: opracowanie własne

Rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka przysługuje świadczenie oraz dodatki, również po osiągnięciu przez dziecko pełnoletności, jeżeli nadal przebywa w tej rodzinie zastępczej. Przedmiotowe świadczenia oraz dodatki przysługują w czasie trwania odpowiednio roku szkolnego, roku akademickiego, kursu albo przygotowania zawodowego.

Środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego starosta jest zobowiązany przyznać rodzinie zastępczej zawodowej, w której umieszczono powyżej 3 dzieci i osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej oraz jeżeli potrzeba przyznania tych środków zostanie potwierdzona w opinii organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Prowadzący rodzinny dom dziecka otrzymuje środki finansowe na:

1) **utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego**, w którym jest prowadzony rodzinny dom dziecka, w wysokości odpowiadającej kosztom ponoszonym przez rodzinny dom dziecka na czynsz, opłaty z tytułu najmu, opłaty za energię elektryczną i cieplną, opał, wodę, gaz, odbiór nieczystości stałych i płynnych, dźwig osobowy, antenę zbiorczą, abonament telewizyjny i radiowy, usługi telekomunikacyjne oraz związanym z kosztami eksploatacji, obliczonym przez podzielenie łącznej kwoty tych kosztów przez liczbę osób zamieszkujących w tym lokalu lub domu jednorodzinnym i pomnożenie przez liczbę dzieci i osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej, o których mowa w art. 37 ust. 2, umieszczonych w rodzinnym domu dziecka wraz z prowadzącym rodzinny dom dziecka;
2) **pokrycie niezbędnych kosztów związanych z remontem** lub ze zmianą lokalu w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego, w którym jest prowadzony rodzinny dom dziecka – do wysokości środków określonych w umowie;

3) **pokrycie innych niezbędnych i nieprzewidzianych kosztów związanych z opieką i wychowaniem dziecka** lub funkcjonowaniem rodzinnego domu dziecka – do wysokości środków określonych w umowie.

3.4.2. Świadczenia o charakterze fakultatywnym przyznawane w oparciu o art. 83 ust. 1 i 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Rodziny zastępcze dodatkowo mogą otrzymywać świadczenia pieniężne w oparciu o art. 83 ust. 1 i 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Udzielenie ww. świadczeń zależne jest od zabezpieczonych na ten cel środków finansowych w budżecie Powiatu, ma zatem charakter fakultatywny. Zasady ich przyznawania w 2021 r. regulowało szczegółowo Zarządzenie Nr 5/2018 Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie z dnia 24 sierpnia 2018 r. w sprawie ustalenia zasad przyznawania rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka świadczeń fakultatywnych wynikających z przepisów ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Tabela 9. Liczba wydanych decyzji przyznających świadczenia fakultatywne w 2021 roku

Przedmiot decyzji	Forma rodzinnej pieczy zastępczej			
	rodzina zastępcza spokrewniona	rodzina zastępcza niezawodowa	rodzina zastępcza zawodowa	rodzinny dom dziecka
Dofinansowanie do wypoczynku	22	18	8	5
Świadczenie na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka	5	15	2	-
Świadczenie na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych	13	10	5	1
Środki finansowe na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z remontem	-	-	-	-

Łącznie 104	**40**	**43**	**15**	**6**

źródło: opracowanie własne

Rodzinie zastępczej starosta może zatem przyznać:

1) **dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka**;
2) **świadczenie na pokrycie**:
    a) **niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka** - jednorazowo,
    b) **kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych** lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki – jednorazowo lub okresowo.

Rodzina zastępcza niezawodowa i zawodowa może otrzymywać ponadto środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego w wysokości odpowiadającej kosztom ponoszonym przez rodzinę zastępczą niezawodową albo zawodową na czynsz, opłaty z tytułu najmu, opłaty za energię elektryczną i cieplną, opał, wodę, gaz, odbiór nieczystości stałych i płynnych, dźwig osobowy, antenę zbiorczą, abonament telewizyjny i radiowy, usługi telekomunikacyjne oraz związanym z kosztami eksploatacji, obliczonym przez podzielenie łącznej kwoty tych kosztów przez liczbę osób zamieszkujących w tym lokalu lub domu jednorodzinnym i pomnożenie przez liczbę dzieci i osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej, umieszczonych w rodzinie zastępczej wraz z osobami tworzącymi tę rodzinę zastępczą.

Rodzinie zastępczej zawodowej starosta może raz do roku przyznać świadczenie na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem niezbędnego remontu lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego.

3.5. Realizacja porozumień regulujących zasady finansowania pobytu dzieci w pieczy zastępczej

Zgodnie z art. 191 ustawy powiat **właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka** przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi:

1) **wydatki na opiekę i wychowanie dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej** albo rodzinnym domu dziecka;

2) **średnie miesięczne wydatki przeznaczone na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej,** regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej albo interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.

Jeżeli nie można ustalić powiatu właściwego ze względu na miejsce zamieszkania dziecka, właściwy do ponoszenia wydatków jest **powiat miejsca jego ostatniego zameldowania na pobyt stały**. Jeżeli nie można ustalić miejsca ostatniego zameldowania dziecka na pobyt stały, właściwy do ponoszenia wydatków jest **powiat miejsca siedziby sądu**, który orzekł o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej.

Powiat, na terenie którego funkcjonują mogące przyjąć dziecko rodzina zastępcza, rodzinny dom dziecka lub placówka opiekuńczo-wychowawcza, zawiera z tym powiatem porozumienie w sprawie przyjęcia dziecka oraz warunków jego pobytu i wysokości wydatków, o których mowa powyżej.

3.5.1. Dzieci z terenu innych powiatów umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Powiatu Pruszkowskiego na mocy tzw. „porozumień dochodowych"

Na terenie Powiatu Pruszkowskiego w 2021 roku w rodzinnej pieczy zastępczej umieszczonych było łącznie 70 dzieci pochodzących z terenu innych powiatów, przy czym łączna liczba ww. dzieci przebywających w rodzinach zastępczych wg stanu na dzień 31.12.2021 r. wynosiła 60.

W okresie sprawozdawczym wygasło 10 porozumień z powodu faktycznego opuszczenia przez dziecko pieczy zastępczej oraz usamodzielnienie się pełnoletnich wychowanków.

W celu uzyskania od powiatu finansującego pobyt dziecka w pieczy zastępczej zwrotu poniesionych wydatków na opiekę i wychowanie dziecka **sporządzono 439 not księgowych**.

Szczegółowe dane w zakresie liczby dzieci pochodzących z terenu innych powiatów umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie Pruszkowskim wg stanu na dzień 31.12.2021 r. przedstawia Tabela 7.

3.5.2. Dzieci z terenu Powiatu Pruszkowskiego umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie innych powiatów na mocy tzw. „porozumień wydatkowych"

Na terenie innych powiatów w 2021 roku w rodzinnej pieczy zastępczej umieszczonych było łącznie 64 dzieci pochodzących z Powiatu Pruszkowskiego, przy czym łączna liczba ww. dzieci przebywających w rodzinach zastępczych wg stanu na dzień 31.12.2021 r. wynosiła 58.

W okresie sprawozdawczym wygasło 6 porozumień z powodu faktycznego opuszczenia przez dziecko pieczy zastępczej. Szczegółowe dane w zakresie liczby dzieci pochodzących Powiatu Pruszkowskiego umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie innych powiatów wg stanu na dzień 31.12.2021 r. obrazuje Tabela 10.

Tabela 10. Liczba dzieci pochodzących z terenu innych powiatów umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej (wg stanu na dzień 31.12.2021 r.)

Powiat pochodzenia dziecka	Liczba dzieci
m. st. Warszawa	13
Powiat Grodziski	4
Gmina Miasto Włocławek	4
Powiat Bielski	2
Powiat Piaseczyński	2
Miasto Łódź	1
Miasto Radom	2
Powiat Kutnowski	1
Powiat Bartoszycki	1
Powiat Płocki	1
Powiat Przysuski	1
Powiat Hrubieszowski	1
Powiat Trzebnicki	1
Powiat Legionowski	1
Powiat Radomszczański	2
Powiat Radomski	1
Powiat Wyszkowski	1
Powiat Grójecki	1
Powiat Siedlecki	1
Powiat Bieruńsko-Lędziński	1
Powiat Miński	1
Powiat Bialski	2
Powiat Otwocki	1
Powiat Konecki	1

Powiat Policki	1
Powiat Sierpecki	1
Gmina Miasto Toruń	1
Powiat Żarski	1
Powiat Ełcki	2
Powiat Szydłowiecki	2
Miasto Piotrków Trybunalski	1
Powiat Żyrardowski	2
Miasto Zamość	2
Łącznie	**60**

źródło: opracowanie własne

Tabela 11. Liczba dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie innych powiatów (wg stanu na dzień 31.12.2021 r.)

Powiat pochodzenia dziecka	Liczba dzieci
m. st. Warszawa	8
Powiat Żyrardowski	5
Powiat Grodziski	5
Powiat Piaseczyński	5
Powiat Mławski	2
Gmina Miasta Koszalin	1
Powiat Warszawski Zachodni	1
Powiat Opoczyński	1
Powiat Tomaszowski	2
Powiat Pułtuski	2
Powiat Wołomiński	1
Gmina Miejska Kraków	1
Powiat Łaski	1
Powiat Giżycki	1
Powiat Legionowski	4
Powiat Mrągowski	1
Miasto Mysłowice	1
Miasto Płock	1
Powiat Słupecki	1
Powiat Zielonogórski	1
Powiat Łęczycki	1

Powiat Gdański	1
Powiat Bielski	1
Powiat Lipnowski	3
Miasto Poznań	1
Miasto Lublin	2
Powiat Miński	1
Powiat Ostrowski	3
Łącznie	**58**

źródło: opracowanie własne

3.5.3. Współpraca z gminami w zakresie współfinansowania pobytu dzieci w pieczy zastępczej

Zgodnie z art. 191 ust. 9 i ust. 10 ustawy w przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki na opiekę i wychowanie dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej w wysokości:

- **10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka** – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- **30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka** – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- **50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka** – w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Powyższy rozkład procentowy stosuje się również w odniesieniu do wysokości średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka umieszczonego w placówce opiekuńczo-wychowawczej w pieczy zastępczej.

W celu realizacji obowiązku informowania gminy o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej obowiązanej do ponoszenia wydatków na to dziecko, zgodnie z art. 191 ust. 13a ustawy, **wystosowano do gmin 52 pisma informujące o umieszczeniu, opuszczeniu bądź zmianie formy pieczy zastępczej.**

Ponadto sporządzono łącznie 428 not księgowych, obciążających gminy za pobyt dzieci w pieczy zastępczej.

Tabela 12. Liczba wystawionych not obciążeniowych do gmin i wysokość wpłat w 2021roku

Gmina pochodzenia dziecka	Liczba not
Pruszków	101
Piastów	79
Brwinów	96
Michałowice	26
Nadarzyn	77
Raszyn	49
Łącznie	**428**

źródło: opracowanie własne

3.6. Organizowanie wsparcia pełnoletnim wychowankom opuszczającym pieczę zastępczą, tzw. „osobom usamodzielnianym”

Wsparcie udzielane pełnoletnim wychowankom opuszczającym instytucjonalną i rodzinną pieczę zastępczą, zwanym „osobami usamodzielnianym” regulują zapisy ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Tabela 13. Liczba wydanych decyzji w sprawach dotyczących pomoc udzielanej osobom usamodzielnianym w 2021 roku na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Przedmiot decyzji	Pomoc na kontynuowanie nauki	Pomoc na usamodzielnienie	Pomoc na zagospodarowanie
Przyznanie	19	10	5
Odmowa	1	-	-
Uchylenie/zakończenie	12	-	-
Zawieszenie	-	-	-
Zmiana wysokości świadczenia	-	-	-
Nienależnie pobrane	7	-	-
Inne	33	-	-
Łącznie: 87	**72**	**10**	**5**

źródło: opracowanie własne

3.6.1. Organizowanie wsparcia osobom opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze w oparciu o ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Wsparcie udzielane pełnoletnim wychowankom opuszczającym instytucjonalną pieczę zastępczą, zwanym „osobami usamodzielnianym" regulują zapisy ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Osobie opuszczającej, po osiągnięciu pełnoletności, rodzinę zastępczą, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną, zwanej dalej „osobą usamodzielnianą", w przypadku gdy umieszczenie w pieczy zastępczej nastąpiło na podstawie orzeczenia sądu:

1) przyznaje się pomoc na:
   a) kontynuowanie nauki,
   b) usamodzielnienie,
   c) zagospodarowanie;
2) udziela się pomocy w uzyskaniu:
   a) odpowiednich warunków mieszkaniowych,
   b) zatrudnienia;
3) zapewnia się pomoc prawną i psychologiczną.

Zgodnie z art. 146 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821, z późn. zm.) osobom usamodzielnianym pomoc na kontynuowanie nauki na czas nauki, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 25. roku życia. Wysokość przysługującej pomocy, zgodnie z obwieszczeniem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2018r. w sprawie wysokości kwot świadczeń przysługujących rodzinie zastępczej i prowadzącemu rodzinny dom dziecka oraz wysokości pomocy dla osoby usamodzielnianej (M. P. z 2018 r. poz. 326), wynosiła do dnia 31.05.2021 r. nie mniej niż 526 zł miesięcznie.

Stosownie do art. 153 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w związku z art. 86 ust 2 i 3 ustawy kwota pomocy na kontynuowanie nauki podlega waloryzacji wskaźnikiem cen towarów i usług konsumpcyjnych ogłaszanym przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, od dnia 1 czerwca roku kalendarzowego następującego po roku kalendarzowym, w którym wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych w okresie od roku kalendarzowego, w którym była przeprowadzona ostatnio

waloryzacja, przekroczył 105%. Wysokość przysługującej pomocy jest ogłaszana w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski", w drodze obwieszczenia, przez ministra właściwego do spraw rodziny, w terminie do końca marca roku kalendarzowego, w którym jest przeprowadzana waloryzacja.

W myśl obwieszczenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 10 marca 2021 r. w sprawie wysokości kwot świadczeń przysługujących rodzinie zastępczej i prowadzącemu rodzinny dom dziecka oraz wysokości pomocy dla osoby usamodzielnianej (M. P. z 2021 r. poz. 282) wysokość przyznanej pomocy na kontynuowanie nauki od dnia 01.06.2021 r. wynosi nie mniej niż 566 zł miesięcznie.

Na podstawie powyższego obwieszczenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej od dnia 01.06.2018 r. waloryzacji uległa również pomoc na usamodzielnienie oraz pomoc na zagospodarowanie, która jest przyznawana osobie usamodzielnianej, której miesięczny dochód nie przekracza kwoty 1200 zł, jednak w przypadku przekroczenia kryterium dochodowego ww. pomoc można przyznać, gdy jest to uzasadnione sytuacją dochodową, majątkową lub osobistą osoby usamodzielniającej się. Przyznanie pomocy na kontynuowanie nauki nie jest uzależnione od posiadanego dochodu.

Do dnia 31.05.2021 r. wysokość pomocy na usamodzielnienie wynosiła:

- w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą spokrewnioną – nie mniej niż 3 470 zł,
- w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą niezawodową, rodzinę zastępczą zawodową, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-wychowawczą:
- nie mniej niż 6 939 zł — jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres powyżej 3 lat,
- nie mniej niż 3 470 zł — jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres od 2 do 3 lat,
- nie mniej niż 1 735 zł — jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres poniżej 2 lat, nie krócej jednak niż przez okres roku.

Od dnia 01.06.2021 r. wysokość pomocy na usamodzielnienie wynosi:

- w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą spokrewnioną – nie mniej niż 3 730 zł,

- w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą niezawodową, rodzinę zastępczą zawodową, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-wychowawczą:
- nie mniej niż 7 458 zł — jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres powyżej 3 lat,
- nie mniej niż 3 730 zł — jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres od 2 do 3 lat,
- nie mniej niż 1 865 zł — jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres poniżej 2 lat, nie krócej jednak niż przez okres roku.

Pomoc na zagospodarowanie jest wypłacana jednorazowo, nie później niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 26 roku życia. Do dnia 31.05.2021 r. wysokości pomocy na zagospodarowanie wynosiła nie mniej niż 1 577 zł, a w przypadku osoby legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności w wysokości nie niższej niż 3 154 zł. Pomoc na zagospodarowanie może być przyznana w formie rzeczowej. Od dnia 01.06.2021 r. wysokości pomocy na zagospodarowanie wynosi nie mniej niż 1 695 zł, a w przypadku osoby legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności w wysokości nie niższej niż 3 390 zł. Pomoc na zagospodarowanie może być przyznana w formie rzeczowej.

Łączna liczba świadczeń wypłaconym osobom usamodzielnianym opuszczającym instytucjonalną pieczę zastępczą w 2021 roku wskazana jest w poniższej tabeli.

Tabela 14. Liczba osób usamodzielnianych z placówek opiekuńczo-wychowawczych otrzymujących pomoc finansową w 2021 roku

Pomoc pieniężna	Liczba świadczeń	Liczba osób pobierających pomoc	Łączna wysokość wypłaconej pomocy
Pomoc na kontynuowanie nauki	44	10	24 866,27 zł
Pomoc na usamodzielnienie	3	3	15 677,98 zł
Pomoc na zagospodarowanie	2	2	3 390 zł
Łącznie			**43 934,25 zł**

źródło: opracowanie własne

3.6.2. Organizowanie wsparcia wychowankom opuszczającym specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy, młodzieżowy ośrodek socjoterapii, młodzieżowy ośrodek wychowawczy, zakład poprawczy, schronisko dla nieletnich, dom pomocy społecznej w oparciu o ustawę o pomocy społecznej

Zgodnie z art. 88 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268, z późn. zm.) osoba pełnoletnia opuszczająca młodzieżowy ośrodek wychowawczy, zwana dalej „osobą usamodzielnianą", zostaje objęta pomocą mającą na celu jej życiowe usamodzielnienie integrację ze środowiskiem przez pracę socjalną, a także pomocą pieniężną:

- pieniężną na usamodzielnienie,
- pieniężną na kontynuowanie nauki,
- w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym,
- w uzyskaniu zatrudnienia,
- na zagospodarowanie – w formie rzeczowej.

Ww. pomoc, o której mowa w ust. 1, przysługuje osobie usamodzielnianej, w przypadku gdy skierowanie na pobyt całodobowy do domu pomocy społecznej, specjalnego ośrodka szkolno-wychowawczego, specjalnego ośrodka wychowawczego albo młodzieżowego ośrodka socjoterapii zapewniającego całodobową opiekę nastąpiło na podstawie orzeczenia sądu. W myśl art. 88 ust. 3 ustawy Pomoc pieniężna na usamodzielnienie i pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki przysługuje osobie, która przebywała w domu pomocy społecznej, schronisku dla nieletnich, zakładzie poprawczym, specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, specjalnym ośrodku wychowawczym, młodzieżowym ośrodku socjoterapii zapewniającym całodobową opiekę albo młodzieżowym ośrodku wychowawczym co najmniej rok.

Zgodnie z art. 89 ust. 1 ustawy wysokość pomocy pieniężnej na usamodzielnienie ustala się od kwoty zwanej „podstawą". Do dnia 31.12.2021 r. kwota podstawy, zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 11 lipca 2018 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1358) wynosiła 1 763 zł.

Pomoc na kontynuowanie nauki ustala się w kwocie 30% podstawy. Wysokość pomocy pieniężnej na usamodzielnienie oraz wartość pomocy na zagospodarowanie określa rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 3 sierpnia 2012 r. w sprawie udzielenia pomocy na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz na zagospodarowanie

(Dz. U. z 2012 r. poz. 954). W zależności od długości okresu pobytu w ww. ośrodkach wysokość pomocy pomoc na usamodzielnienie wynosi odpowiednio od 100% do 300% podstawy. Wartość pomocy na zagospodarowanie stanowi kwotę nie wyższą 300% podstawy.

Stosownie do art. 89 ust. 5 ustawy pomoc pieniężna na usamodzielnienie przysługuje osobie usamodzielnianej, której dochód nie przekracza 200% kwoty kryterium dochodowego na osobę samotnie gospodarującą lub na osobę w rodzinie, określonego w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2015 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 1058). Od dnia 01.10.2018 r. ww. pomoc jest ustalana na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 lipca 2018 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 poz. 1358). Sytuacja dochodowa osoby usamodzielnianej ustala na była na podstawie przeprowadzonych wywiadów środowiskowych.

Tabela 15. Liczba osób usamodzielnianych otrzymujących pomoc finansową w oparciu o ustawę o pomocy społecznej w 2021 roku

Pomoc pieniężna	Liczba świadczeń	Liczba osób pobierających pomoc	Łączna wysokość wypłaconej pomocy
Pomoc na kontynuowanie nauki	0	0	0 zł
Pomoc na usamodzielnienie	0	0	0 zł
Pomoc na zagospodarowanie	0	0	0 zł
Łącznie			**0 zł**

źródło: opracowanie własne

3.7. Praca socjalna na rzecz wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych i osób usamodzielnianych

Osoby usamodzielniane, które opuściły placówki opiekuńczo-wychowawcze oraz specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii, młodzieżowe ośrodki wychowawcze, zakłady poprawcze objęte były wsparciem pracownika socjalnego Działu świadczeń i instytucjonalnej pieczy zastępczej.

W 2021 r. nie złożono wniosków o przyznanie pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki, pomocy pieniężnej na usamodzielnienie ani o przyznanie pomocy na zagospodarowanie

przez wychowanków powyższych ośrodków terapeutycznych i izolacyjnych. W związku z powyższym nie przeprowadzano wywiadów środowiskowych na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268, z późn. zm.) co obrazuje tabela poniżej.

Tabela 16. Liczba wywiadów środowiskowych przeprowadzonych z osobami usamodzielnianymi w 2021 roku

Cel wywiadu środowiskowego	Liczba wywiadów
Pomoc na kontynuowanie nauki	-
Pomoc na usamodzielnienie	-
Pomoc na zagospodarowanie	-
Aktualizacja wywiadu, zmiana sytuacji dochodowej	-
Łącznie	**-**

źródło: opracowanie własne

Na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821, z późn. zm.) osobom usamodzielnianym tuż przed i po opuszczeniu instytucjonalnej pieczy zastępczej wymagającym wsparcia udzielono m.in. następujących form pomocy:

- spotkanie w Urzędzie Miasta ws. planowanego usamodzielnienia dwojga wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej i przekazanie opinii o ich sytuacji mieszkaniowej;
- pomoc w wypełnieniu wniosków o przyznanie pomocy na usamodzielnienie, zagospodarowanie, kontynuowanie nauki oraz przyjęcie wniosków i przygotowanie dokumentów do sporządzenia decyzji administracyjnych w powyższych sprawach;
- przekazanie wniosku o przyznanie pomocy na zagospodarowanie, wniosku o przyznanie pomocy na kontynuowanie nauki zgodnie z właściwością miejscową do odpowiedniej jednostki;
- przekazanie zgodnie z właściwością obecnego zamieszkania wychowanka pisemnej rezygnacji opiekuna procesu usamodzielnienia z niniejszej funkcji względem pełnoletniego wychowanka, który opuścił placówkę opiekuńczo-wychowawczą na terenie powiatu pruszkowskiego;

- wydanie na wniosek osoby usamodzielnianej pochodzącej z terenu powiatu pruszkowskiego pisemnej informacji o uzyskanej dotychczas i otrzymywanej aktualnie pomocy na podstawie zapisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- wydanie na wniosek wychowanka, który opuścił placówkę na terenie powiatu pruszkowskiego, pisemnej informacji potwierdzającej ten fakt;
- weryfikacja sytuacji szkolnej 10 osób usamodzielnianych pobierających pomoc na kontynuowanie nauki;
- monitorowanie sytuacji mieszkaniowej 2 wychowanków, którzy otrzymali z Urzędu Miasta skierowania do przydziału mieszkania i podpisali umowę najmu z Towarzystwem Budownictwa Społecznego w Pruszkowie w 2021 r. a także weryfikacja ewentualnego zadłużenia u 4 wychowanków, którzy uzyskali mieszkanie socjalne w latach ubiegłych;
- pomoc w sporządzeniu wniosku o przyznanie mieszkania socjalnego z zasobów lokalowych gminy oraz sporządzenie 5 opinii o sytuacji mieszkaniowej w celu załączenia opisu sytuacji życiowej wychowanka do niniejszego wniosku w urzędzie miejskim. Sporządzono na wniosek opinie o sytuacji mieszkaniowej: 2 wychowanek instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie powiatu pruszkowskiego, 1 wychowanki przebywającej w placówce opiekuńczo-wychowawczej poza terenem powiatu pruszkowskiego, 2 wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej pochodzących z terenu powiatu pruszkowskiego a przebywających poza powiatem;
- pomoc pełnoletniemu wychowankowi przebywającemu w placówce opiekuńczo-wychowawczej w dopełnieniu formalności przy zapisie do szkoły;
- pomoc w uzyskaniu dostępu do świadczeń zdrowotnych oraz motywowanie do dbania o stan zdrowia poprzez profilaktykę i korzystanie w razie konieczności z pomocy lekarskiej, również dla podopiecznej w ciąży;
- koordynowanie przyjęcia dwóch pełnoletnich wychowanek instytucjonalnej pieczy zastępczej do Domu Samotnej Matki; jedna nastolatka w ciąży, druga z małoletnim dzieckiem;
- motywowanie do podjęcia działań w kierunku zmiany sytuacji życiowej między innymi poprzez prowadzenie rozmów motywacyjnych i udzielanie informacji o możliwości podjęcia konkretnych działań, w tym: nawiązania współpracy z ośrodkiem pomocy

społecznej w miejscu zamieszkania, wizyta u psychologa i w razie konieczności podjęcie terapii indywidualnej, podjęcie nauki i praktyk, poszukiwanie zatrudnienia. Uświadamianie odnośnie konsekwencji pewnych działań bądź ich braku zwłaszcza w kwestii pełnienia funkcji opiekuńczych nad małoletnim dzieckiem;

- motywowanie do skorzystania z poradnictwa psychologicznego w ramach działania Powiatowego Centrum pomocy Rodzinie w Pruszkowie oraz nieodpłatnej pomocy prawnej;
- pełnienie funkcji opiekuna procesu usamodzielnienia dla 6 pełnoletnich wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej w procesie usamodzielnienia oraz rezygnacja z pełnienia funkcji opiekuna dla jednej z ww. podopiecznych z uwagi na zmianę miejsca zamieszkania wychowanki i w związku z tym na brak możliwości efektywnej współpracy;
- pełnienie funkcji opiekuna procesu usamodzielnienia dla 1 pełnoletniej wychowanki przebywającej nadal w instytucjonalnej pieczy zastępczej;
- motywowanie do samodzielnego podejmowania działań sprzyjających poprawie sytuacji życiowej oraz kontrolowanie poczynionych działań i uzyskanych efektów w celu dostosowywania form pomocy do potrzeb osoby zainteresowanej;
- weryfikacja terminów zatwierdzania dokumentów dot. procesu usamodzielnienia w tym wskazań opiekuna procesu usamodzielnienia, indywidualnego programu usamodzielnienia oraz zmian do indywidualnego programu usamodzielnienia oraz jego modyfikacji, wychowanków pochodzących z terenu powiatu pruszkowskiego a przebywających w instytucjonalnej lub rodzinnej formie pieczy zastępczej poza terenem powiatu pruszkowskiego;
- pomoc w sporządzeniu indywidualnego programu usamodzielnienia dla wychowanków przebywających w placówce opiekuńczo-wychowawczej na terenie powiatu pruszkowskiego oraz pomoc w sporządzeniu ww. dokumentu dla wychowanków przebywających w pieczy poza terenem powiatu pruszkowskiego (w instytucjonalnej oraz rodzinnej formie pieczy zastępczej);
- opracowanie oceny końcowej procesu usamodzielnienia wychowanków, którzy ukończyli 26 rok życia lub ukończyli 25 rok życia i wykorzystali możliwą pomoc finansową;

W realizacji zadań podejmowano ścisłą współpracę ze szkołami, w tym szkołami dla dorosłych, Powiatowym Urzędem Pracy, powiatowymi centrami pomocy rodzinie, placówkami opiekuńczo-wychowawczymi, mieszkaniami chronionymi, ośrodkami pomocy społecznej, Domami dla Samotnych Matek, Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej, policją, Opiekunami Procesu Usamodzielnienia. Monitorowano sytuację pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej, którzy w 2021 roku opuścili pieczę zastępczą a także tych w procesie usamodzielnienia, w celu odpowiedniego wsparcia w przypadku takiej konieczności.

3.8. Dokumentacja związana z procesem usamodzielnienia

Stosownie do zapisów art. 145 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821) **warunkiem przyznania pomocy na kontynuowanie nauki i na usamodzielnienie jest złożenie wniosku oraz posiadanie zatwierdzonego indywidualnego programu usamodzielnienia**, określającego w szczególności:

1) zakres współdziałania osoby usamodzielnianej z opiekunem usamodzielnienia;
2) sposób uzyskania przez osobę usamodzielnianą wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych, pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych oraz w podjęciu przez osobę usamodzielnianą zatrudnienia.

Osoba usamodzielniana co najmniej rok przed osiągnięciem przez nią pełnoletności wskazuje osobę, która podejmuje się pełnienia funkcji **opiekuna usamodzielnienia oraz przedstawia pisemną zgodę tej osoby.**

Opiekunem usamodzielnienia może być osoba tworząca rodzinę zastępczą, prowadząca rodzinny dom dziecka, koordynator rodzinnej pieczy zastępczej, pracownik socjalny powiatowego centrum pomocy rodzinie, osoba będąca w placówce opiekuńczo-wychowawczej albo regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej wychowawcą lub psychologiem, lub inna osoba wskazana przez osobę usamodzielnianą i zaakceptowana przez kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie powiatu właściwego do ponoszenia wydatków na finansowanie pomocy na kontynuowanie nauki i usamodzielnienie.

Kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie powiatu właściwego do ponoszenia wydatków na finansowanie pomocy na kontynuowanie nauki i usamodzielnienie informuje

powiat właściwy ze względu na planowane miejsce osiedlenia się osoby usamodzielnianej o zamiarze osiedlenia się tej osoby w miejscowości wskazanej w indywidualnym programie usamodzielnienia oraz przesyła mu kopię tego programu i informacje o opiekunie usamodzielnienia.

Tabela 17. Liczba wskazań opiekuna procesu usamodzielnienia wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej w 2021 r.

Liczba wskazań	Placówka opiekuńczo-wychowawcza		Zmiana opiekuna procesu usamodzielnia
	„Dom Miłosierdzia”	Placówki poza powiatem	
Sporządzonych w PCPR w Pruszkowie	1	5	3
Zatwierdzonych przez kierownika PCPR w Pruszkowie	1	5	3
Przekazanych do zatwierdzenia do innego powiatu	-	-	-
Łącznie	**1**	**5**	**3**

źródło: opracowanie własne

Indywidualny program usamodzielnienia jest opracowywany przez osobę usamodzielnianą wspólnie z opiekunem usamodzielnienia co najmniej na miesiąc przed osiągnięciem przez osobę usamodzielnianą pełnoletności, a następnie jest zatwierdzany przez kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie powiatu właściwego do ponoszenia wydatków na finansowanie pomocy na kontynuowanie nauki i usamodzielnienie.

Pracownik socjalny Zespołu ds. realizacji świadczeń i instytucjonalnej pieczy zastępczej wraz z wychowankami instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz przedstawicielem placówki opiekuńczo-wychowawczej tj. opiekunem procesu usamodzielnienia na miesiąc lub wcześniej przed ukończeniem 18 roku życia wychowanka sporządzał Indywidualny Program Usamodzielnienia. Podczas konstruowania zapisów w Indywidualnym Programie Usamodzielnienia były każdorazowo omawiane szczegółowo plany wychowanka co do jego przyszłości. Wychowankowie są motywowani do podejmowania działań w kierunku

usamodzielnienia się: **ukończenia szkoły i uzyskania zawodu oraz innych kwalifikacji** podnoszących możliwości uzyskania w przyszłości satysfakcjonującej pracy. W Indywidualnym Programie Usamodzielnienia jest **ustalany termin opuszczenia placówki** dogodny do ukończenia szkoły i zwiększenia szansy na lepszy start młodej osoby w dorosłe życie. Uwzględnione są **wysokości świadczeń** o jakie może się ubiegać osoba usamodzielniająca się oraz wskazywany **termin złożenia stosownych wniosków**. Przy okazji sporządzania Indywidualnego Programu Usamodzielnienia zwracana jest uwaga na mocne strony osoby usamodzielnianej oraz jej możliwości i zdolności. Ponadto budowane jest poczucie zaufania między pracownikiem socjalnym PCPR a wychowankiem placówki opiekuńczo-wychowawczej, w celu nawiązania dobrej współpracy na dalszym etapie procesu usamodzielnienia.

Tabela 18. Liczba indywidualnych programów usamodzielnienia wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej w 2021 r.

Liczba IPU	**Placówka opiekuńczo-wychowawcza**	
	„Dom Miłosierdzia”	**Placówki poza powiatem**
Sporządzonych w PCPR w Pruszkowie	1	6
Zatwierdzonych przez kierownika PCPR w Pruszkowie	1	6
Przekazanych do zatwierdzenia do innego powiatu	-	-
Łącznie IPU	**1**	**6**

źródło: opracowanie własne

Zmiany w indywidualnym programie usamodzielnienia może dokonać osoba usamodzielniana wspólnie z opiekunem usamodzielnienia w przypadku zmiany sytuacji życiowej tej osoby. Zmiany programu wymagają zatwierdzenia przez kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie powiatu właściwego do ponoszenia wydatków na finansowanie pomocy na kontynuowanie nauki i usamodzielnienie.

Po zakończeniu realizacji indywidualnego programu usamodzielnienia osoba usamodzielniana wraz z opiekunem usamodzielnienia i kierownikiem powiatowego centrum pomocy rodzinie powiatu właściwego do ponoszenia wydatków na finansowanie pomocy na

kontynuowanie nauki i usamodzielnienie dokonują **oceny końcowej procesu usamodzielnienia**.

Tabela 19. Liczba zmian do indywidualnych programów usamodzielnienia wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej w 2021 r.

Liczba zmian do IPU	Zmiany dotyczące przyznania pomocy na			Modyfikacja IPU
	kontynuowanie nauki	usamodzielnienie	zagospodarowanie	
Sporządzonych w PCPR w Pruszkowie	10	3	1	4
Sporządzonych w PCPR w innym powiecie	2	-	-	1
Zatwierdzonych przez kierownika PCPR w Pruszkowie	8	2	1	4
Zatwierdzonych przez kierownika PCPR innego powiatu	4	1	0	1

źródło: opracowanie własne

Tabela 20. Liczba złożonych przez wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej wniosków w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie w 2021 roku

Przedmiot wniosku	Liczba wniosków	Liczba przekazanych wniosków zgodnie z właściwością
Pomoc na kontynuowanie nauki	6	-
Pomoc na usamodzielnienie	4	1
Pomoc na zagospodarowanie	3	1
Zaświadczenie o otrzymywanej pomocy	2	-
Opinia o sytuacji mieszkaniowej	3	-
Wydanie kopii dokumentów	1	-

źródło: opracowanie własne

3.9. Opłata ponoszona przez rodziców za pobyt dzieci w pieczy zastępczej

Zgodnie z woj. 193 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej, za pobyt dziecka w pieczy zastępczej rodzice ponoszą solidarnie miesięczną opłatę w wysokości przyznanych świadczeń oraz dodatków na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej spokrewnionej, rodzinie zastępczej zawodowej, rodzinie zastępczej niezawodowej lub rodzinnym domu dziecka. Powyższą opłatę rodzice ponoszą od dnia umieszczenia dziecka w pieczy. Przepis ww. stosuje się również do rodziców pozbawionych władzy rodzicielskiej lub którym władza rodzicielska została zawieszona lub ograniczona. Decyzję administracyjną o wysokości ponoszonej przez rodziców opłaty wydaje starosta właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem w pieczy zastępczej.

Stosownie do woj. 194 ust. 3 ustawy starosta może umorzyć w całości lub w części, łącznie z odsetkami, odroczyć termin płatności, rozłożyć na raty lub odstąpić od ustalenia odpłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej na wniosek osoby zobowiązanej lub z urzędu, uwzględniając warunki określone w uchwale rady powiatu.

Zgodnie z § 5 uchwały Nr XI/78/2015 Rady Powiatu Pruszkowskiego z dnia 25.08.2015 r. (Dz. Urz. Woj. Maz. Z 2015 r., poz. 8503) odstąpienie od ustalenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej następuje w przypadku, gdy dochód osoby lub na osobę w rodzinie, osób zobowiązanych do ponoszenia opłat nie przekracza 300% kwoty kryterium dochodowego określonego zgodnie z przepisami ustawy o pomocy społecznej. Poza tą przesłanką można odstąpić od obowiązku ponoszenia opłaty przez osoby zobowiązane, gdy osoba zobowiązana jest bezrobotna, co jest udokumentowane zaświadczeniem, długotrwale choruje, samotnie wychowuje dziecko lub okoliczność, gdy osoba zobowiązana korzysta z pomocy społecznej, co stanowi jej podstawowe źródło utrzymania, a także gdy nie osiąga własnego dochodu i pozostaje na utrzymaniu osób trzecich. Odstąpienie od ustalenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej może nastąpić maksymalnie na okres 24 miesięcy.

Tabela 21. Decyzje administracyjne w sprawach opłaty ponoszonej przez rodziców za pobyt dzieci w pieczy zastępczej w roku 2021

Decyzje	Liczba łączna
odstąpienie od ustalenia opłaty	**202**

- na wniosek	126
- z urzędu	73
- z urzędu z udziałem kuratora ustanowionego przez sąd	3
ustalenie opłaty	**1**
umorzenie należności	**3**
wygaszenie decyzji	**33**
zmiana decyzji	**3**
uchylenie decyzji	**4**

źródło: opracowanie własne

W okresie sprawozdawczym wydano łącznie 252 decyzje administracyjne, w tym 202 decyzje w sprawie odstąpienia od ustalenia opłaty.

W postępowaniu dotyczącym udzielania ulg określonych w Uchwale Rady Powiatu należy kierować się zasadą wspierania osób i rodzin w przezwyciężaniu okoliczności, które spowodowały umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej oraz zasadą uwzględniania sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej osób zobowiązanych.

W celu ustalenia sytuacji życiowej osób zobowiązanych korzystano ze współpracy jednostek realizujących zadania pomocy społecznej na terenie Powiatu oraz kraju, głównie ośrodków pomocy społecznej, oraz pomocy innych instytucji i organów administracji publicznej, takich jak sądy, straż graniczna, ZUS czy urzędy skarbowe.

Łącznie wystosowano w powyższych sprawach 105 pism. W celu ustalenia danych osobowych rodziców biologicznych, w tym adresów zamieszkania i zameldowania, wnioskowano do urzędów miast, urzędów gmin, urzędów stanu cywilnego, kierując łącznie 196 wniosków o udostępnienie danych.

Tabela 22. Postępowanie w sprawach opłaty ponoszonej przez rodziców za pobyt dzieci w pieczy zastępczej w roku 2021

Wystosowane pisma	Liczba łączna
Zawiadomienia o wszczęciu postępowania	207

Wezwanie do uzupełnienia dokumentacji i stawiennictwa	30
Zawiadomienia na podstawie KPA - przedłużenie terminu i zakończenie postępowania	81
Pisma (OPS, PCPR, sądy, US, ZUS, NFZ, Straż Graniczna, komornik itd.)	78
Pisma informujące o zaległości (do stron oraz za pośrednictwem OPS)	27
Wnioski o udostępnienie danych	196

źródło: opracowanie własne

Ponadto, z uwagi na obowiązek umożliwienia stronie czynnego udziału na każdym etapie postępowania administracyjnego, **skierowano do sądów rejonowych łącznie 7 wniosków o ustanowienie kuratora - przedstawiciela w postępowaniu administracyjnym dla osoby nieznanej z miejsca pobytu**, przy czym w 2021 r. po rozpatrzeniu wniosków sąd wydał 4 postanowienia o ustanowieniu kuratora.

Zgodnie z zapisami Uchwały Rady Powiatu umorzenie w całości należności z tytułu opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej, może nastąpić z urzędu lub na wniosek osoby zobowiązanej do ponoszenia opłat w sytuacji, gdy zachodzi uzasadnione przypuszczenie, że w postępowaniu egzekucyjnym nie uzyska się kwoty wyższej od kosztów dochodzenia i egzekucji tej należności lub gdy postępowanie egzekucyjne okazało się nieskuteczne, jak również gdy zachodzi ważny interes dłużnika lub interes publiczny.

Mając na względzie szczególnie trudną sytuację życiową osób zadłużonych wydano 3 decyzje administracyjne o umorzeniu należności z tytułu nieponoszenia opłaty za pobyt dzieci w pieczy zastępczej wraz z odsetkami na łączną kwotę 103 068,52 zł.

3.10. Wytaczanie powództw o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych na rzecz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej

Stosownie do art. 38 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821, z późn. zm.) kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie powiatu obowiązanego do finansowania pobytu dziecka w pieczy zastępczej, po zasięgnięciu opinii asystenta rodziny, a w przypadku gdy rodzinie dziecka nie został przydzielony asystent rodziny – po zasięgnięciu opinii podmiotu organizującego pracę z rodziną, może dochodzić na rzecz dziecka przebywającego w pieczy zastępczej świadczeń

alimentacyjnych. Kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie powiatu obowiązanego do finansowania pobytu dziecka w pieczy zastępczej jest obowiązany dochodzić świadczeń alimentacyjnych, w przypadku gdy od umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej upłynął rok. W przypadkach, o których mowa powyżej, w postępowaniu przed sądem do kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie stosuje się odpowiednio przepisy o udziale prokuratora w postępowaniu cywilnym. Jednym z wymogów formalnych pozwu, zgodnie z art. 187 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. 2021 poz. 1805, z późn. zm.), jest zawarcie w piśmie procesowym informacji, czy strony podjęły próbę mediacji lub innego pozasądowego sposobu rozwiązania sporu. W związku z powyższym wysłano pisma do rodziców biologicznych, które stanowiły próbę pozasądowego rozwiązania sprawy alimentów. Z uwagi na konieczność ustalenia miejsca zamieszkania rodziców biologicznych dzieci przebywających w pieczy zastępczej oraz ich sytuacji finansowej, zdrowotnej i życiowej wystosowano do urzędów stanu cywilnego, urzędów miast i gmin, ośrodków pomocy społecznej, Ministerstwa Sprawiedliwości wnioski o udostępnienie danych osobowych. Łącznie w sprawach związanych z alimentacją wysłano 51 pism i wniosków.

W okresie od dnia 01.01.2021 r. do dnia 31.12.2021 r. wystąpiono z 16 pozwami o alimenty na rzecz 17 dzieci przebywających w pieczy zastępczej oraz wysłano 19 innych pism procesowych do sądów w całej Polsce. Zapadło 18 orzeczeń sądów zasądzających alimenty od 23 rodziców na rzecz 19 dzieci.

3.11. Realizacja dodatku wychowawczego na rzecz dzieci umieszczonych w rodzinach oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych - program 500+

W roku 2021 Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie kontynuowało realizację rządowego programu „Rodzina 500+”, w ramach którego dzieciom do 18 r.ż. umieszczonym w pieczy zastępczej przyznano dodatkowe wsparcie w postaci dodatku do świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka, zwanego „dodatkiem wychowawczym” w wysokości 500 zł miesięcznie.

W okresie do dnia 01.01.2021 r. do dnia 31.12.2021 r. wydano 251 decyzji administracyjnych w sprawie przysługiwania dodatku wychowawczego rodzinom zastępczym

oraz 14 decyzji administracyjnych w sprawie przysługiwania dodatku w wysokości świadczenia wychowawczego określonego w przepisach o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2019 r. poz. 2407) Dyrektorowi Placówki Opiekuńczo - Wychowawczej.

Zgodnie z art. 80 ust. 1a ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą", rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka do świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka, na każde umieszczone dziecko w wieku do ukończenia 18. roku życia przysługuje dodatek w wysokości świadczenia wychowawczego określonego w przepisach o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, zwany dalej „dodatkiem wychowawczym".

W myśl art. 87 ust. 1, 1a i 1b ustawy dodatek wychowawczy przyznaje się od dnia faktycznego umieszczenia dziecka odpowiednio w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka do dnia faktycznego opuszczenia przez dziecko rodziny zastępczej lub rodzinnego domu dziecka, nie wcześniej jednak niż od miesiąca złożenia wniosku. Prawo do dodatku wychowawczego ustala się na okres 12 miesięcy. W przypadku braku zmian w sytuacji rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka mającej wpływ na prawo do dodatku wychowawczego ustala się je na okres kolejnych 12 miesięcy z urzędu.

Tabela 23. Liczba wypłaconych dodatków wychowawczych oraz wysokość wydatków w okresie od dnia 01.01.2021 r. do dnia 31.12.2021 r.

Forma rodzinnej pieczy zastępczej	Liczba wypłaconych dodatków wychowawczych	Kwota wydatków
rodzina zastępcza spokrewniona	1 112	552 138,87 zł
rodzina zastępcza niezawodowa	873	428 427,91 zł
rodzina zastępcza zawodowa	263	129 664,19 zł
rodzinny dom dziecka	61	30 258,06 zł
Łącznie	**2309**	**1 140 489,03 zł**

źródło: opracowanie własne

Tabela 24. Liczba wypłaconych dodatków w wysokości świadczenia wychowawczego określonego w przepisach o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci oraz wysokość wydatków w okresie od dnia 01.01.2021 r. do dnia 31.12.2021 r.

Instytucjonalna piecza zastępcza	Liczba wypłaconych dodatków wychowawczych	Kwota wydatków
Placówka opiekuńczo - wychowawcza	101	49 958,06 zł
Łącznie	**101**	**49 958,06 zł**

źródło: opracowanie własne

Liczba dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej uprawnionych do otrzymywania dodatków – na podstawie wydanej decyzji administracyjnej – ulegała 2021 r. zmianom. **Według stanu na dzień 31.12.2021 r. uprawnionych do pobierania dodatku wychowawczego było 187 dzieci.**

Tabela 25. Liczba uprawnionych dzieci (rodzinna piecza zastępcza) w poszczególnych miesiącach 2021 roku

Miesiąc 2021 roku	Liczba dzieci
Styczeń	193
Luty	193
Marzec	190
Kwiecień	191
Maj	192
Czerwiec	194
Lipiec	190
Sierpień	189
Wrzesień	187
Październik	186
Listopad	190
Grudzień	187

źródło: opracowanie własne

Również liczba dzieci przebywających w placówce opiekuńczo – wychowawczej na terenie Powiatu Pruszkowskiego uprawnionych do otrzymywania dodatków – na podstawie wydanej decyzji administracyjnej – ulegała w 2021 r. zmianom. **Według stanu na dzień 31.12.2021 r. uprawnionych do pobierania dodatku wychowawczego było 12 dzieci.**

Tabela 26. Liczba uprawnionych dzieci (placówka opiekuńczo - wychowawcza) w poszczególnych miesiącach 2021 roku

Miesiąc 2021 roku	Liczba dzieci
Styczeń	7
Luty	7
Marzec	8
Kwiecień	8
Maj	8
Czerwiec	7
Lipiec	8
Sierpień	7
Wrzesień	9
Październik	9
Listopad	9
Grudzień	12

źródło: opracowanie własne

Wysokość otrzymanej i wydatkowanej dotacji na realizację dodatków wychowawczych w okresie od dnia 01.01.2021 r. do dnia 31.12.2021 r. obrazują poniższe tabele (tabela 20 i 21).

Tabela 27. Wysokość otrzymanej i wydatkowanej dotacji (rodzinna piecza zastępcza) w okresie od dnia 01.01.2021 r. do dnia 31.12.2021 r.

Program 500 +	
Otrzymana dotacja z budżetu państwa	1 155 440 zł
Wydatkowana dotacja łącznie	1 151 877,36 zł
Wydatkowana dotacja na dodatki wychowawcze	1 140 489,03 zł
Liczba wypłaconych dodatków	2309

źródło: opracowanie własne

Tabela 28. Wysokość otrzymanej i wydatkowanej dotacji (placówka opiekuńczo - wychowawcza) w okresie od dnia 01.01.2021 r. do dnia 31.12.2021 r.

Program 500 +	
Otrzymana dotacja z budżetu państwa	50 500 zł
Wydatkowana dotacja łącznie	50 457,25 zł
Wydatkowana dotacja na dodatki wychowawcze	49 958,06 zł
Liczba wypłaconych dodatków	101

źródło: opracowanie własne

Dział Świadczeń i Instytucjonalnej Pieczy Zastępczej w 2021 roku odpowiedzialny był za obsługę merytoryczną programu, sporządzanie projektów decyzji, prowadzenie rejestru wniosków oraz wydanych decyzji, sporządzanie comiesięcznego zapotrzebowania na wypłatę dodatku, sporządzanie sprawozdań w CAS (oraz innych sprawozdań z zakresu realizacji dodatku wychowawczego), a także analiz w zakresie przewidywanego wykonania wypłat dodatków.

4. Dział Pomocy Społecznej i Rehabilitacji Osób z Niepełnosprawnością

Dział Pomocy Społecznej i Rehabilitacji Osób z Niepełnosprawnością tworzy pięciu pracowników, w tym:

- aspirant pracy socjalnej,
- starszy pracownik socjalny,
- specjalista pracy socjalnej,
- starszy specjalista pracy socjalnej,
- kierownik.

Dział Pomocy Społecznej i Rehabilitacji Osób z Niepełnosprawnością w ramach działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie realizował w 2021 roku następujące zadania:

4.1. Prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym

Zgodnie z *Ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej* (Dz. U. 2021 r., poz. 2268 z późn. zm.), do zadań własnych powiatu należy prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym oraz umieszczanie w nich skierowanych osób.

W 2021 roku w ramach realizacji powyższego zadania na terenie Powiatu Pruszkowskiego funkcjonowały 3 domy pomocy społecznej:

1. Dom Pomocy Społecznej w Czubinie dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie – placówka działa, jako jednostka organizacyjna Powiatu Pruszkowskiego;
2. Dom Pomocy Społecznej w Pruszkowie dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie oraz dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie - placówka prowadzona jest przez Zgromadzenie Sióstr Benedyktynek Samarytanek Krzyża Chrystusowego, jako zadanie zlecone z zakresu pomocy społecznej;
3. Dom Pomocy Społecznej w Brwinowie dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie oraz dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie - placówka prowadzona jest przez Katolickie Stowarzyszenie Niepełnosprawnych Archidiecezji Warszawskiej, jako zadanie zlecone z zakresu pomocy społecznej.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2021 roku w domach pomocy społecznej na terenie Powiatu Pruszkowskiego przebywało 243 osoby, w tym:

- w Domu Pomocy Społeczne w Czubinie – 98 osób (na 104 miejsca),
- w Domu Pomocy Społecznej w Pruszkowie – 92 osoby (na 93 miejsca),
- w Domu Pomocy Społecznej w Brwinowie – 53 osoby (na 55 miejsc).

Tab. 29: Ilość wolnych miejsc w domach pomocy społecznej w latach 2019, 2020 i 2021

Dom Pomocy Społecznej	**Stan mieszkańców na koniec roku:**			**Ilość wolnych miejsc na koniec roku:**		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Dom Pomocy Społecznej w Czubinie	104	102	98	0	2	6
Dom Pomocy Społecznej w Pruszkowie	93	91	92	0	2	1

Dom Pomocy Społecznej w Brwinowie	49	52	53	6	3	2
Łącznie	**246**	**245**	**243**	**6**	**7**	**9**

Źródło: Opracowanie własne

Na bieżące funkcjonowanie ww. domów Powiat Pruszkowski otrzymał w 2021 roku dotację celową z budżetu państwa w łącznej wysokości 4 601 400,00 zł , którą przekazał:

- dla Domu Pomocy Społeczne w Czubinie – 2 237 300,00 zł;
- dla Domu Pomocy Społecznej w Pruszkowie – 2 279 700,00 zł;
- dla Domu Pomocy Społecznej w Brwinowie – 84 400,00 zł.

Tab. 30: Wysokość dotacji przekazanej na bieżące funkcjonowanie domów pomocy społecznej w latach 2019-2021

Dom Pomocy Społecznej	**Wysokość dotacji przekazanej na bieżące funkcjonowanie placówki:**		
	2019	2020	2021
Dom Pomocy Społecznej w Czubinie	2 045 049,00 zł	2 167 850,00 zł	2 237 300,00 zł
Dom Pomocy Społecznej w Pruszkowie	2 343 973,00 zł	2 460 350,00 zł	2 279 700,00 zł
Dom Pomocy Społecznej w Brwinowie	118 378,00 zł	177 000,00 zł	84 400,00 zł
Łącznie	**4 507 400,00 zł**	**4 805 200,00 zł**	**4 601 400,00 zł**

Źródło: Opracowanie własne

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w 2021 roku w ramach działań merytorycznych w zakresie funkcjonowania w naszym powiecie domów pomocy społecznej wydało :

- 64 decyzji o odpłatności za pobyt w domach pomocy społecznej,
- 10 decyzji o umieszczeniu w domach pomocy społecznej,
- 12 decyzji wygaszających decyzje dotyczących mieszkańców domów pomocy społecznej.

W celu zaspokojenia potrzeb mieszkańców Powiatu Pruszkowskiego w zakresie zapewnienia całodobowej opieki oraz dążąc do pełnego wykorzystania wolnych miejsc w domach pomocy społecznej działających na terenie Powiatu Pruszkowskiego pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie prowadzą stałą współpracę z innymi jednostkami pomocy społecznej – w szczególności z gminami oraz ościennymi powiatami.

4.2. Prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi

W ramach realizacji przez Powiat Pruszkowski zadania z zakresu administracji rządowej dotyczącego prowadzenia i rozwoju infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi na terenie powiatu pruszkowskiego w roku 2021 działały dwa Środowiskowe Domy Samopomocy prowadzone przez:

- Stowarzyszenie „Liczą się ludzie” **–** Środowiskowy Dom Samopomocy w Czubinie,
- Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Pruszkowie - Środowiskowy Dom Samopomocy „Na Górce” w Pruszkowie.

Ośrodek wsparcia w Czubinie jest placówką typu „A” i „B” – świadczy usługi zarówno osobom z zaburzeniami psychicznymi jak i osobami z niepełnosprawnością intelektualną. Dom ten dysponuje 30 miejscami.

Placówka w Pruszkowie jest domem typu „B” – świadczy usługi wsparcia dla osób z niepełnosprawnością intelektualną. Placówka dysponuje 30 miejscami.

W 2021 r. ze wsparcia placówek skorzystało łącznie 65 uczestników.

Prowadzenie zajęć w 2021 roku naznaczone było trwającą pandemią COVID-19. Placówki dostosowały sposób działania, uwzględniając potrzeby uczestników, którzy okresowo nie mogli korzystać z zajęć stacjonarnych. Pracownicy placówek dostarczali materiały edukacyjne do domów uczestników, zajęcia rehabilitacyjne dla pozostających w domach prowadzone były zdalnie. Uczestnicy i ich rodziny mogły korzystać również z poradnictwa i wsparcia udzielanego telefonicznie.

Funkcjonowanie Środowiskowych Domów Samopomocy finansowane jest ze środków budżetu państwa.

W 2021 roku Powiat Pruszkowski otrzymał dotację celową w łącznej wysokości1 360 317,00 zł z przeznaczeniem na bieżącą działalność ośrodków wsparcia oraz realizację rządowego programu „Za życiem”, w tym:

- Środowiskowego Domu Samopomocy w Czubinie – 711 218,00 zł
- Środowiskowego Domu Samopomocy w Pruszkowie – 649 099,00 zł

Warunki programu „Za życiem” spełnia 14 uczestników placówek. Zgodnie z zapisami programu, środki te wykorzystane były na prowadzenie dodatkowych zajęciach terapeutyczno-opiekuńczych oraz specjalistyczne szkolenia dla kadry.

Pracownicy socjalni Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie na bieżąco świadczą pracę socjalną na rzecz uczestników ośrodków wsparcia oraz współpracują z Ośrodkami Pomocy Społecznej w zakresie świadczenia bieżącej pomocy i wspierania tych osób.

4.3. Pomoc w integracji osób, które uzyskały status uchodźców lub ochronę uzupełniającą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie, realizując zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej obejmujące pomoc cudzoziemcom udzielało w 2021 roku pomocy finansowej i pomocy w formie pracy socjalnej osobom, które uzyskały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą.

W okresie od stycznia do grudnia 2021 roku z pomocy w zakresie świadczeń pieniężnych na utrzymanie, pracy socjalnej i szeroko rozumianego wsparcia w procesie integracji korzystało na podstawie wydanych decyzji administracyjnych 25 osób, w tym 12 osób ze statusem uchodźcy i 13 osób z ochroną uzupełniającą.

W 2021 roku w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie realizowano 12 Indywidualnych Programów Integracyjnych.

Indywidualny Program Integracji, to instrument pomocy społecznej stanowiący formę realizacji pomocy, mającej na celu wspieranie procesu integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Polsce status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą. Jest to zatwierdzana przez wojewodę, a zawierana przez ubiegającego się o przyznanie pomocy cudzoziemca z powiatowym centrum pomocy rodzinie umowa dwustronna, która określa wysokość, zakres i formy pomocy dla danego podmiotu oraz wzajemne zobowiązania stron.

Uczestnikami programów w 2021 roku były osoby pochodzące z terenu Tadżykistanu, Iranu, Rosji, Turcji i Białorusi.

Pomoc finansowa z otrzymanej na ten cel dotacji celowej z budżetu państwa wyniosła łącznie 86 824,00 zł.

Ponadto, realizując zadanie własne powiatu w zakresie pomocy cudzoziemcom mającym problem w integracji ze środowiskiem, pracownicy socjalni Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie świadczyli pracę socjalną na rzecz cudzoziemców, którzy zakończyli indywidualne programy integracji i nadal wymagają wsparcia w pokonywaniu trudności, jak również pomocy w kontaktach z urzędami, szkołami, placówkami medycznymi itp.

4.4. Wypłata świadczenia pieniężnego posiadaczom Karty Polaka osiedlającym się na terytorium Rzeczpospolitej Polskiej

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 7 września 2007 r. o Karcie Polaka (Dz. U. z 2019 poz. 1598 z późn. zm.) osobie posiadającej Kartę Polaka może być przyznane świadczenie pieniężne przeznaczone na częściowe pokrycie kosztów zagospodarowania i bieżącego utrzymania w Rzeczypospolitej Polskiej.

Świadczenie przyznawane jest w drodze decyzji i wypłacane przez starostę wskazanego przez wojewodę w okresach miesięcznych.

Świadczenia pieniężne ustalane są w kwocie stanowiącej:

- w okresie pierwszych 3 miesięcy – równowartość 50% minimalnego wynagrodzenia za pracę, obowiązującego w roku złożenia wniosku – na wnioskodawcę i jego małżonka oraz równowartość 50% tej kwoty na każde małoletnie dziecko pozostające pod władzą rodzicielską wnioskodawcy lub jego małżonka;
- w okresie od 4 do 9 miesiąca – odpowiednio 60% ww. kwot.

W 2021 roku wypłacono świadczenia pieniężne posiadaczom Karty Polaka osiedlającym się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i członkom ich rodzin w łącznej wysokości 485 689,50 zł.

4.5. Wypłata świadczenia pieniężnego na pokrycie wydatków związanych z udzieleniem repatriantowi pomocy na pokrycie kosztów przejazdu oraz zagospodarowanie i bieżące utrzymanie

Na podstawie ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (Dz. U. z 2019 poz. 1472 z późn. zm.) pełnomocnik udziela repatriantowi, w drodze decyzji, jednorazowo, pomocy ze środków budżetu państwa na:

- pokrycie kosztów przejazdu lub przelotu oraz przewozu mienia do Rzeczypospolitej Polskiej w wysokości dwukrotności ceny biletu kolejowego drugiej klasy od najbliższej miejscu zamieszkania repatrianta za granicą stacji kolejowej do miejsca osiedlenia się w Rzeczypospolitej Polskiej;
- zagospodarowanie i bieżące utrzymanie, w wysokości dwukrotnego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w gospodarce narodowej, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski", w kwartale poprzedzającym dzień przyznania pomocy;
- pokrycie kosztów związanych z podjęciem w Rzeczypospolitej Polskiej nauki przez osobę małoletnią, podlegającą obowiązkowi szkolnemu w rozumieniu art. 35 ust. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe w wysokości przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia na każde dziecko.

Starosta właściwy ze względu na miejsce osiedlenia się repatrianta udziela repatriantowi, który poniósł koszty związane z remontem, adaptacją lub wyposażeniem lokalu mieszkalnego w miejscu osiedlenia się w Rzeczypospolitej Polskiej, na jego wniosek, w drodze decyzji, pomocy finansowej ze środków budżetu państwa na częściowe pokrycie poniesionych, udokumentowanych przez repatrianta kosztów, w wysokości do 6 577,07 zł (kwota w 2021 r.) na repatrianta i każdego członka najbliższej rodziny repatrianta, prowadzącego wspólnie z nim gospodarstwo domowe.

W 2021 roku wypłacono pomoc finansową ze środków budżetu państwa:

- pokrycie kosztów przejazdu w łącznej wysokości 2 266,82 zł (1 świadczenie),
- zagospodarowanie i bieżące utrzymanie w łącznej wysokości 51 689,30 zł (5 świadczeń),
- na częściowe pokrycie poniesionych, udokumentowanych przez repatrianta kosztów związane z remontem, adaptacją lub wyposażeniem lokalu mieszkalnego w miejscu osiedlenia się w Rzeczypospolitej Polskiej w łącznej wysokości 6 577,07 zł (1 świadczenie).

4.6. Obsługa administracyjna i merytoryczna Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych

Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych jest organem opiniodawczo – doradczym, której głównymi zadaniami jest inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do integracji zawodowej i społecznej oraz realizacji praw osób niepełnosprawnych, opiniowanie projektów powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych oraz ocena realizacji programów i opiniowanie projektów uchwał i programów przyjmowanych przez radę powiatu pod kątem ich skutków dla osób niepełnosprawnych.

Powiatowe rady składają się z 5 osób, powoływanych spośród przedstawicieli działających na terenie danego powiatu organizacji pozarządowych, fundacji oraz przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego (powiatów i gmin). Członków powiatowych rad powołuje i odwołuje starosta.

Aktualny skład osobowy Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych będzie sprawować kadencję w okresie 4 letnim, tj.: od dnia 18 listopada 2019 roku do dnia 17 listopada 2024 roku.

W 2021 roku Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych, zaopiniowała łącznie 6 uchwał.

4.7. Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych

Zadania z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych realizowane są przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie na podstawie:

- *Ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych* (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 573 z późn. zm.),
- *Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych* (Dz. U. z 2015 r. poz. 937 z późn. zm),

- *Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 listopada 2007 r. w sprawie turnusów rehabilitacyjnych* (Dz. U. z 2007 r., Nr 230, poz. 1694 z późn. zm.),
- *Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 29 maja 2017 r. w spawie wykazu wyrobów medycznych wydawanych na zlecenie* (Dz. U. z 2019 r. poz. 1267),
- *Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2004 r. w sprawie warsztatów terapii zajęciowej* (Dz.U. z 2004 r., Nr 63 poz. 587).

Zadania z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych finansowane są ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, przekazywanych Powiatowi Pruszkowskiemu zgodnie z *Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13 maja 2003 roku w sprawie algorytmu przekazywania środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych samorządom wojewódzkim i powiatowym* (Dz. U. z 2019 r., poz. 1898).

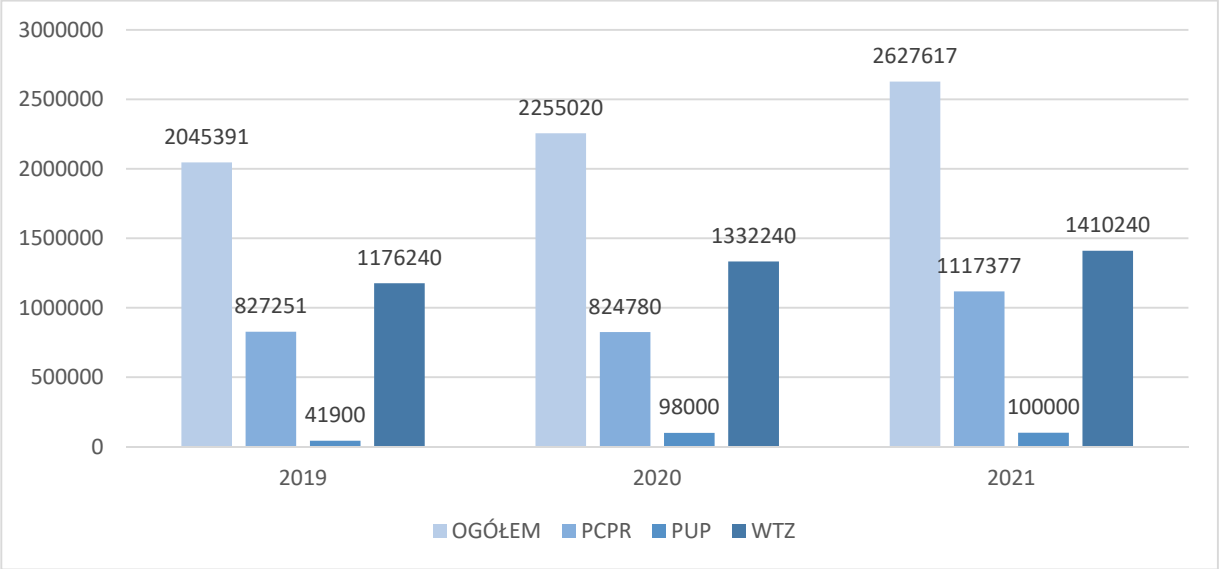
Rada Powiatu Pruszkowskiego po zapoznaniu się z opinią Powiatowej Społecznej Rady do Spraw Osób Niepełnosprawnych, mocą uchwały nr XXXI.247.2021 z dnia 23 marca 2021 roku dokonała podziału przyznanych na 2021 rok środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na zadania z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, realizowane w 2021 roku w Powiecie Pruszkowskim.

Zarząd Powiatu Pruszkowskiego wykonując uchwałę Rady Powiatu dokonał podziału przyznanych przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych środków na poszczególne zadania z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych. Podział ten został dokonany mocą uchwały nr 169.810.2021 Zarządu Powiatu Pruszkowskiego z dnia 7 kwietnia 2021 roku, a następnie skorygowany uchwałą nr 180.858.2021 Zarządu Powiatu Pruszkowskiego z dnia 9 czerwca 2021 roku, uchwałą nr 195.949.2021 Zarządu Powiatu Pruszkowskiego z dnia 25 sierpnia 2021 roku oraz uchwałą nr 210.1040.2021 Zarządu Powiatu Pruszkowskiego z dnia 3 listopada 2021 roku.

W 2021 roku Powiat Pruszkowski otrzymał ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na zadania z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych kwotę 2 627 617,00 zł.

Porównanie wysokości wyżej wymienionych środków, w odniesieniu do lat 2019 – 2021 z uwzględnieniem podziału na zadania realizowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy oraz Warsztaty Terapii Zajęciowej, przedstawia wykres 1.

Wykres. 1: Porównanie wysokości środków PFRON w latach 2019 – 2021 z uwzględnieniem podziału na zadania realizowane przez PCPR, PUP i WTZ

Źródło: Opracowanie własne

W celu zabezpieczenia potrzeb osób niepełnosprawnych, wynikających ze złożonych do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie wniosków, przy uwzględnieniu wysokości otrzymanych z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych środków, Zarząd Powiatu Pruszkowskiego podjął w dniu 7 kwietnia 2021 roku uchwałę nr 169.811.2021 w sprawie określenia zasad rozpatrywania wniosków o przyznanie dofinansowania ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych do zadań z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych w 2021 roku.

Dane dotyczące wykonania zadań ustawowych z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych w 2021 przedstawia tabela 3.

Tab. 31: Wykonania zadań ustawowych z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych w 2021

L.p	NAZWA ZADANIA	WYKONANIE W 2021 ROKU							
		Złożone wnioski		Przyznane dofinansowania		Wypłacone dofinansowania		Plan w zł	Pozostało zł
		ilość	kwota	ilość	kwota	ilość	kwota		
1	Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych (art.35a ust.1 pkt7 lit.b)	14	69 135	13	58 135	13	57 514	57 514	0

2	Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny dla osób prawnych i jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej (art.35a ust.4)	1	30 000	1	27 500	1	27 500	27 500	0
3	Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów (art. 35a ust.1 pkt 7 lit c)	239	510 375	154	305 884	153	305 631	305 631	0
4	Dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych (art. 35a ust 1 pkt 7 lit a	426	570 678*	402	415 063	318	354 999	365 468	10 469
5	Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych na wnioski indywidulanych osób niepełnosprawnych (art. 35a ust 1 pkt 7 lit d)	66	626 297	47	361 365	45	360 394	361 264	870
6	Dofinansowanie usług tłumacza języka migowego lub tłumacza –przewodnika (art. 35a ust1 pkt 7 lit f)	0	0	0	0	0	0	0	0
7	**RAZEM**	**746**	**1 806 485**	**617**	**1 167 947**	**530**	**1 106 038**	**1 117 377**	**11 339**

**Kwota szacunkowa*

Źródło: Opracowanie własne

Na dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych zabezpieczono kwotę 365 468,00 zł. Ponieważ część wnioskodawców rezygnowała w trakcie roku z przyznanego dofinansowania, środki finansowe były ponownie angażowane na powyższe zadanie, co poskutkowało, tym, że łączna kwota przyznanych dofinansowań w 2021 roku wyniosła 415 063,00 zł. Niestety, sytuacja pandemii spowodowała, że część osób, które uzyskały dofinansowanie, nie zgłaszała się na wybrany przez siebie turnusy, co poskutkowało

niemożliwością wydatkowania środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w kwocie 10 469,00 zł.

Na dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych zabezpieczono kwotę 361 264,00 zł, z czego w wyniku końcowych rozliczeń z Wnioskodawcami wypłacono kwotę o 870,00 zł niższą tj. 360 394,00 zł.

4.7.1. Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu

W ramach realizacji powyższego zadania niepełnosprawni mieszkańcy Powiatu Pruszkowskiego otrzymują pomoc mającą na celu likwidację :

- występujących w miejscu zamieszkania barier architektonicznych,
- barier technicznych,
- barier w komunikowaniu się,

zapewniającą prawidłowe funkcjonowanie osoby niepełnosprawnej w najbliższym otoczeniu i w kontakcie ze środowiskiem.

Potrzeby w zakresie likwidacji barier funkcjonalnych w 2021 roku obejmowały łącznie kwotę 626 297,00 zł, która wynikała ze złożonych 66 wniosków o dofinansowanie.

Poniższa tabela przedstawia podział zrealizowanych wniosków ze względu na rodzaj bariery.

Tab. 32 Podział zrealizowanych wniosków o dofinansowanie ze względu na rodzaj bariery.

Rodzaj barier	Liczba wniosków	Wysokość wypłaconego dofinansowania ze środków PFRON (w PLN)
architektoniczne	15	256 694,00
techniczne	6	45 366,00
w komunikowaniu się	24	58 334,00
Łącznie	**45**	**360 394,00**

Źródło: Opracowanie własne

Przedstawione powyżej wykorzystanie środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych zostało skierowane do mieszkańców wsi – 121 179,00 zł (7 umów), mieszkańców miast – 239 215,00 zł (38 umów), w tym do dzieci i młodzieży niepełnosprawnej – 135 585,00 zł (16 umów) oraz dla kobiet – 134 867,00 zł (15 umów).

4.7.2. Dofinansowanie dla osób niepełnosprawnych do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze

W celu zaspokojenia potrzeb osób niepełnosprawnych, wynikających ze złożonych wniosków o dofinansowania do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych, przy uwzględnieniu wysokości otrzymanych środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na realizację zadania, Zarząd Powiatu Pruszkowskiego zdecydował o obniżeniu wysokości dofinansowań.

Zapotrzebowanie mieszkańców Powiatu Pruszkowskiego na dofinansowanie ww. zadań w 2021 roku w odniesieniu do roku 2020 przedstawia tabela 5.

Tab. 33 Zapotrzebowanie na dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze w 2021 roku w odniesieniu do roku 2020

Zakres dofinansowania	**Liczba wniosków**		**Wnioskowana kwota dofinansowania (w PLN)**	
Rok	2020	2021	2020	2021
Sprzęt rehabilitacyjny	16	14	45 133,00	30 860,00
Sprzęt rehabilitacyjny - Instytucje	0	1	0,00	30 000,00
Przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	225	225	580 176,00	479 515,00
Łącznie	**241**	**240**	**625 309,00**	**540 375,00**

Źródło: Opracowanie własne

Liczbę wniosków z podziałem na poszczególne zadania wraz z wysokością wypłaconych dofinansowań w 2021 roku przedstawia zamieszczona poniżej tabela 6.

Tab. 34: Liczbę wniosków oraz wysokość dofinansowania wypłaconego w ramach zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze w 2021 roku

Zakres dofinansowania	**Liczba wniosków**		**Wysokość wypłaconego dofinansowania ze środków PFRON (w PLN)**	
Rok	2020	2021	2020	2021

Sprzęt rehabilitacyjny	12	6	27 960,00	11 963,00
Sprzęt rehabilitacyjny - Instytucje	0	1	0,00	27 500,00
Przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	169	147	387 179,00	293 668,00
Razem	**181**	**154**	**415 139,00**	**333 131,00**

Źródło: Opracowanie własne

Przedstawione wyżej wykorzystanie środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w 2021 roku zostało skierowane do:

- mieszkańców wsi – 71 122,00 zł (41 zrealizowanych wniosków),
- mieszkańców miast – 262 009,00 zł (113 zrealizowanych wniosków),
- dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej – 112 135,00 zł (36 zrealizowanych wniosków),
- dla kobiet – 107 513,00 zł (65 zrealizowane wnioski).

4.7.3. Dofinansowanie do uczestnictwa osoby niepełnosprawnej i jej opiekuna w turnusie rehabilitacyjnym

W 2021 roku o dofinansowanie do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym ubiegało się 264 osoby niepełnosprawne, w tym 60 dzieci i młodzieży. Rozpatrzono pozytywnie 233 wnioski w sprawie przyznania dofinansowania na kwotę 415 063,00 zł (w przypadku konieczności pobytu opiekuna, rozpatrzenie obejmowało także dofinansowanie osoby niepełnosprawnej oraz opiekuna), w ramach środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Porównanie liczby oraz kwoty udzielonych dofinansowań do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych w 2019, 2020 i 2021 roku przedstawia zamieszczona poniżej tabela 7.

Tab. 35: Dofinansowania do turnusów rehabilitacyjnych wypłacone w roku 2019, 2020 i 2021

	Liczba osób niepełnosprawnych z terenu Powiatu Pruszkowskiego:			Wysokość wypłaconego dofinansowania ze środków PFRON (w PLN)		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Osoby dorosłe	116	42	154	125 185,00	50 035,00	191 501,00
Dzieci i młodzież	42	28	47	35 812,00	35 812,00	61 231,00
Opiekunowie osób dorosłych	60	15	73	12 795,00	12 795,00	63 960,00
Opiekunowie dzieci i młodzieży	42	28	44	23 884,00	23 884,00	38 307,00
RAZEM	**260**	**260**	**318**	**257 790,00**	**122 526,00**	**354 999,00**

Źródło: Opracowanie własne

W przypadku rezygnacji osób niepełnosprawnych z możliwości wyjazdu na turnus rehabilitacyjny, środki z przyznanego dofinansowania ponownie trafiły do ogólnej puli wydatkowanych środków (stąd większa kwota przyznanego dofinansowania w stosunku do przyznanych środków).

4.7.4. Dofinansowanie organizacji sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych

W 2021 roku organizacje pozarządowe, działające na rzecz osób niepełnosprawnych z terenu Powiatu Pruszkowskiego, zrealizowały 13 imprez integracyjnych w zakresie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych.

Przy udziale środków finansowych Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, na poniższe zadania, wydatkowano kwotę w łącznej wysokości 57 514,00 zł.

Tab. 36. Realizacja zadania sport, kultura, rekreacja osób niepełnosprawnych w 2021 roku

L.p.	Wykaz zadań zrealizowanych w 2021 roku w ramach sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych, przy udziale środków PFRON	
	Organizacja	**Zadanie**
1	Fundacja „Kraina OZA”	„Aktywnie 2021”
2	Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną, Koło w Pruszkowie	"Spotkanie Wigilijne z kolędą i pastorałką" „Poznajemy kraj nasz cały – Roztocze”
3	Stowarzyszenie Dzieci i Osób Niepełnosprawnych oraz Ich Rodzin SPRAWNI RAZEM	"Mini ZOO" „Czarny Las” "Wigilia" "Wesele Kurpiowskie" "Natura wzywa" „Leśnictwo cyganówka”
4	Fundacja Toto Animo	„Zdrowe Wakacje 2021”
5	Fundacja Subvenio	„Lato 2021”
6	Dom Pomocy Społecznej w Pruszkowie	„Wszyscy jesteśmy dziećmi” „Jednodniowa wycieczka w Góry Świętokrzyskie”

Źródło: Opracowanie własne

Realizacja powyższych zadań miała na celu przede wszystkim umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu społecznym. Udział w zorganizowanych imprezach przyczynił się do poprawy poziomu funkcjonowania osób niepełnosprawnych, jakości ich życia oraz integracji społecznej.

4.7.5. Dofinansowanie działania warsztatów terapii zajęciowej

Zadania Powiatu Pruszkowskiego dotyczące m.in. rehabilitacji zawodowej i społecznej realizowane są w ramach działalności Warsztatów Terapii Zajęciowej. Powiat Pruszkowski zleca prowadzenie dwóch takich placówek na swoim terenie. Placówki te prowadzone są przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Pruszkowie oraz Stowarzyszenie „Liczą się ludzie”. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie sprawuje nadzór merytoryczny i finansowy nad wymienionymi placówkami.

W 2021 roku z rehabilitacji prowadzonej przez te placówki skorzystało 65 osób (w tym 27 kobiet). Osoby uczestniczące w zajęciach Warsztatów to osoby niepełnosprawne,

posiadające w orzeczeniu wskazanie do uczestnictwa w warsztacie. W sprawozdawanym okresie placówki opuściło dwie osoby, a w ich miejsce zostały przyjęte kolejne, z listy oczekujących.

W związku z ograniczeniami wprowadzanymi okresowo przez rząd w związku z pandemią COVID-19, działalność stacjonarna placówek była w roku sprawozdawczym zawieszona w miesiącach styczeń i luty. W tym czasie personel placówek dostarczał materiały do zajęć do domów uczestników oraz prowadził zajęcia zdalnie, przy wykorzystaniu środków komunikacji internetowej.

Działalność Warsztatów Terapii Zajęciowej finansowana jest w 90% ze środków przekazanych na ten cel przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz w 10% ze środków Powiatu Pruszkowskiego. Wysokość dotacji – zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie przekazywania środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych samorządom wojewódzkim i powiatowym wzrasta co roku. W roku 2021, Warsztaty Terapii Zajęciowej działające na terenie powiatu pruszkowskiego otrzymały dotacje w wysokości odpowiednio:

- Warsztat Terapii Zajęciowej w Pruszkowie: 843 780,00 zł
  (w tym 84 420,00 ze środków Powiatu Pruszkowskiego)
- Warsztat Terapii Zajęciowej w Czubinie: 723 240,00 zł
  (w tym 72 360,00 ze środków Powiatu Pruszkowskiego).

Zgodnie z przepisami, mieszkańcy powiatu pruszkowskiego mogą uczestniczyć w rehabilitacji prowadzonej przez warsztaty terapii zajęciowej prowadzone na terenie innych powiatów, jak również mieszkańcy innych powiatów mogą korzystać z zajęć prowadzonych przez warsztaty prowadzone na terenie powiatu pruszkowskiego. W tej sprawie zawierane są stosowne porozumienia pomiędzy powiatami dotyczące pokrywania kosztów uczestnictwa swoich mieszkańców w zajęciach warsztatów w częściach udziałów własnych powiatów.

W roku 2021 w warsztatach prowadzonych na terenie powiatu pruszkowskiego uczestniczyło 8 mieszkańców innych powiatów (2 osoby z powiatu grodziskiego, 2 osoby z powiatu zachodniego-warszawskiego oraz 4 osoby z m.st. Warszawy), a 6 mieszkańców powiatu pruszkowskiego uczestniczyło w zajęciach prowadzonych przez warsztaty terapii zajęciowej prowadzone na terenie m.st. Warszawy. W niniejszych sprawach zawarte zostały odpowiednie porozumienia.

4.8. Realizacja programu „Zajęcia klubowe WTZ”

Zgodnie z zasadami programu „Zajęcia klubowe WTZ” zorganizowanego przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych zajęcia klubowe organizowane są dla osób, które opuściły warsztaty lub oczekują na miejsce w placówce. W roku 2021 na terenie powiatu pruszkowskiego, zajęcia klubowe WTZ realizowane były przez Warsztat Terapii Zajęciowej w Pruszkowie, prowadzonego przez Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Pruszkowie. W zajęciach klubowych uczestniczyło 25 osób. Pozyskana na ten cel dotacja PFRON wyniosła 135 000,00 zł.

4.9. Realizacja pilotażowego programu „Aktywny Samorząd”

Pilotażowy program „Aktywny Samorząd” finansowany ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych realizowany jest przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie na mocy zawartego w dniu 29 czerwca 2012 roku Porozumienia nr O-07/42/AS/2012 pomiędzy Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, a Powiatem Pruszkowskim oraz na podstawie Umowy nr AS3/000048/07/D w sprawie realizacji pilotażowego programu „Aktywny Samorząd”, zawartej pomiędzy Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, a Powiatem Pruszkowskim w dniu 7 maja 2018 roku.

Celem głównym pilotażowego programu „Aktywny Samorząd” jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji.

W 2021 roku realizowane były następujące moduły, obszary i zadania programu:

1) Moduł I – likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową, w tym:
   a) Obszar A – likwidacja bariery transportowej:
      - Zadanie 1 – pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności(do 16 roku życia) lub osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu ruchu,

- Zadanie 2 – pomoc w uzyskaniu prawa jazdy, adresowana do osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu ruchu,
- Zadanie 3 – pomoc w uzyskaniu prawa jazdy, adresowana do osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu słuchu, w stopniu wymagającym korzystania z usług tłumacza języka migowego,
- Zadanie 4 – pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu, adresowana do osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu słuchu,

b) Obszar B – likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym:
   - Zadanie 1 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub do osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu wzroku lub obu kończyn górnych,
   - Zadanie 2 – dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania,
   - Zadanie 3 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, adresowana do osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu wzroku,
   - Zadanie 4 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu słuchu i trudnościami w komunikowaniu się za pomocą mowy,
   - Zadanie 5 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego sprzętu elektronicznego, zakupionego w ramach programu, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności,

c) Obszar C – likwidacja barier w poruszaniu się:
   - Zadanie 1 – pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 15 roku życia) lub osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności i dysfunkcją uniemożliwiającą samodzielne poruszanie się za pomocą wózka inwalidzkiego o napędzie ręcznym,

- Zadanie 2 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego skutera lub wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności,
- Zadanie 3 – pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, tj. protezy co najmniej na III poziomie jakości, adresowana do osób ze stopniem niepełnosprawności,
- Zadanie 4 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, (co najmniej na III poziomie jakości), adresowana do osób ze stopniem niepełnosprawności,
- Zadanie 5 – pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu ruchu powodującą problemy w samodzielnym przemieszczaniu się i posiadających zgodę lekarza specjalisty na użytkowanie przedmiotu dofinansowania,

d) Obszar D – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej (dziecka przebywającego w żłobku lub przedszkolu albo pod inną tego typu opieką), adresowana do osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, którzy są przedstawicielem ustawowym lub opiekunem prawnym dziecka;

2) Moduł II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym, adresowana do osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, pobierających naukę w szkole wyższej lub szkole policealnej lub kolegium, a także do osób mających przewód doktorski otwarty poza studiami doktoranckimi.

Tab. 37: Realizacja pilotażowego programu „Aktywny Samorząd" w 2021 roku

L.p.	**Moduł**	**Obszar/Zadanie**	**Liczba wniosków ogółem**		**Kwota dofinansowania**	
			Złożonych	Przeznaczonych do dofinansowania	Kwota wnioskowana	Kwota przyznana

1	I	A1	4	4	414 051,00	383 774,00
2		A2	3	1		
3		A3	0	0		
4		A4	0	0		
5		B1	15	10		
6		B2	2	2		
7		B3	6	3		
8		B4	10	6		
9		B5	0	0		
10		C1	7	5		
11		C2	3	3		
12		C3	6	4		
13		C4	0	0		
14		C5	9	8		
15		D	7	6		
16	II		67	58	363 331,00	250 358,00
17	**RAZEM**		**139**	**110**	**777 382,00**	**634 132,00**

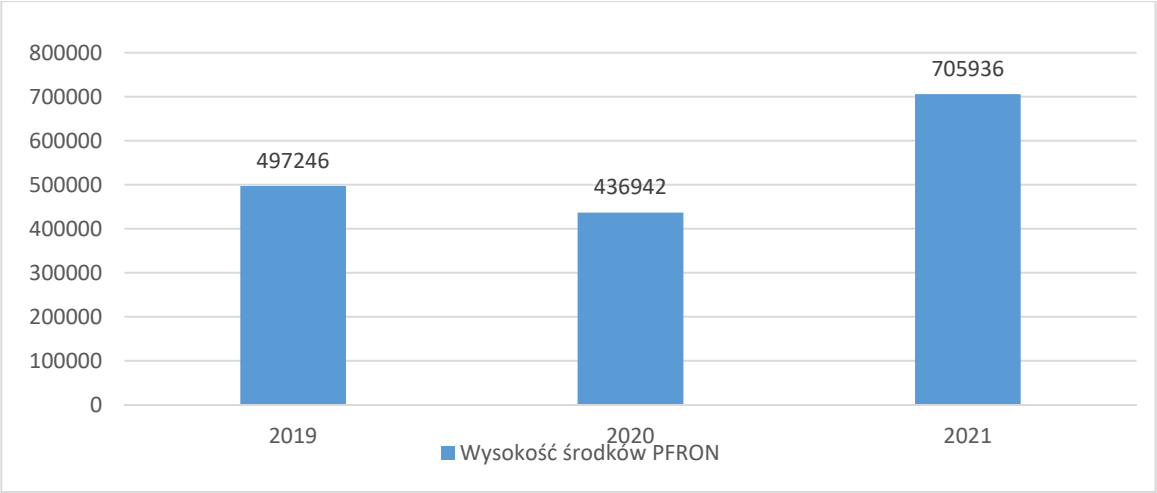
Źródło: Opracowanie własne

W 2021 roku na realizację pilotażowego programu „Aktywny Samorząd" Powiat Pruszkowski otrzymał ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych łącznie 751 819,00 zł, w tym na:

- Moduł I 414 051,00 zł,
- Moduł II 291 885,00 zł,
- Obsługę 35 295,00 zł,
- Promocję 7 059,00 zł,
- Ewaluację 3 529,00 zł.

Porównanie wysokości wyżej wymienionych środków w odniesieniu do lat 2019 – 2021 przedstawia zamieszczony poniżej wykres 2.

Wykres. 2: Wysokość środków PFRON na realizację pilotażowego programu „Aktywny Samorząd" w latach 2019-2021

Źródło: Opracowanie własne

Na dzień 31 grudnia 2021 roku zaangażowanie środków na realizację programu „Aktywny Samorząd" w roku 2021 wynosiło 89,83 %. Wynika to z faktu, że zakończenie realizacji pilotażowego programu „Aktywny Samorząd" w 2021 roku zostało decyzją Zarządu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przesunięte na dzień 31 marca 2022 roku.

4.10. System Obsługi Wsparcia (SOW)

System Obsługi Wsparcia (SOW) to ogólnopolska platforma informatyczna Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, której celem jest wspomaganie działań na rzecz osób niepełnosprawnych. SOW w swym założeniu ma umożliwić zdalne aplikowanie osobom niepełnosprawnym o środki PFRON, a pracownikom administracji umożliwić realizację tych wniosków.

Powiat Pruszkowski zawarł stosowne porozumienie z PFRON o korzystaniu z SOW w dniu 4 października 2018 r.

W 2021 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie prowadziło nabory i realizacje wniosków osób niepełnosprawnych w zakresie:
Modułu I i Modułu II programu „Aktywny Samorząd",
Dofinansowań do uczestnictwa osób niepełnosprawnych w turnusach rehabilitacyjnych.

System Obsługi Wsparcia pomimo już trzyletniego wdrażania nadal sprawia wiele problemów technicznych tak dla wnioskodawców, jak i realizatorów, nie zmienia to jednak

faktu, że najbliższym czasie realizacja wszystkich zadań z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych będzie wymagana przez PFRON za pomocą systemu SOW.

4.11. Program - Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej

Powiat Pruszkowski w 2021 roku przystąpił do programu „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej", edycja 2021, realizowanego przy udziale środków finansowych Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych. Program zapewniał usługę asystenta w wykonaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym. Adresatami programu były dorosłe osoby niepełnosprawne, w znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, a także dzieci do 16 roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej ub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Realizacja programu „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej" trwała od maja 2021 roku – do listopada 2021 roku. Powiat Pruszkowski otrzymał środki z Funduszu Środowiskowego w wysokości 124 325,25zł.

Tab. 38: Realizacja programy „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej" w latach 2020 - 2021

Informacje dotyczące realizacji programu „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej"			
Osoby niepełnosprawne		**2020**	**2021**
Liczba złożonych wniosków:		18	18
Liczba osób objętych asystenturą:		11	14
W tym w stopniu:	znacznym	10	10
	umiarkowanym	1	0
	osoby do 16 roku życia	nie dotyczy	4
Asystenci			
Liczba zgłoszonych kandydatów:		10	13

Liczba osób zatrudnionych:		6	13
W tym:	Liczba asystentów mających pod opieką tylko jedną osobę niepełnosprawną:	5	12
	Liczba asystentów mająca pod opieką kilka osób niepełnosprawnych:	1 (5 osób)	1 (2 osoby)

Źródło: Opracowanie własne

4.12. Inne działania

Pracownicy Działu Pomocy Społecznej i Rehabilitacji Osób z Niepełnosprawnością Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie w 2020 roku wykonywali także działania w zakresie:

- udzielania informacji mieszkańcom Powiatu Pruszkowskiego w sprawach dotyczących orzecznictwa, w tym o prawach przysługujących osobom niepełnosprawnym,
- wydawania wniosków o ustalenie stopnia niepełnosprawności lub niepełnosprawności oraz wniosków o wydanie legitymacji, kart parkingowych, a także informowania o procedurach związanych z uzyskaniem stosownego orzeczenia,
- udzielania informacji stowarzyszeniom i fundacjom o sposobach i możliwościach aplikowania o środki PFRON oraz o środki publiczne pochodzące z innych źródeł,
- zgłaszanie do PFRON uwag dotyczących funkcjonalności Systemu Obsługi Wsparcia.

5. Dzienny Dom Senior +

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej realizuje program wieloletni „Senior+" na lata 2021-2025. Program skierowany jest do wszystkich jednostek samorządu terytorialnego w kraju i polega na ich finansowym wsparciu w tworzeniu i wyposażaniu placówek dziennego pobytu dla osób starszych, a także w zapewnieniu funkcjonowania już istniejących Dziennych Domów „Senior+".

Jednostki samorządu terytorialnego, w trybie otwartego konkursu ofert, mogły ubiegać się o uzyskanie środków finansowych przeznaczonych na zapewnienie funkcjonowania już istniejących placówek. Kwota dofinansowania, na działalność placówek uruchomionych

w ramach programu, wynosiła miesięcznie na utrzymanie jednego miejsca nie więcej niż 400zł. **W 2021 roku Powiat Pruszkowski otrzymał dotację w wysokości 64 080,00 zł.**

Dzienny Dom „Senior+" w Pruszkowie swoją działalność uruchomił dnia 1 stycznia 2019 roku i zlokalizowany jest na parterze budynku przy ul. Kraszewskiego 18. Łączna powierzchnia pomieszczeń przeznaczonych na działalność Dziennego Domu „Senior+" wynosi ok. 150 m^2 i składa się z:

- pomieszczenia ogólnego pełniącego funkcję sali spotkań, jadalni, pomieszczenia do terapii zajęciowej;
- aneksu kuchennego;
- zmywalni
- sali ćwiczeń
- hallu wypoczynkowego;
- pokoju biurowego;
- gabinetu pielęgniarskiego oraz terapii indywidualnej;
- pralni i suszarni;
- szatni;
- 2 toalet.

Dzienny Dom „Senior+" stanowi środowiskową pomoc zapewniając seniorom pozostanie w naturalnym środowisku i zaspokaja potrzeby bytowe, kulturalne i integracyjne. Celem działalności jest także inicjowanie współpracy i łączenie inicjatyw lokalnych prowadzących do aktywizacji uczestników i włączenie ich w społeczność lokalną. Uczestnikami zajęć realizowanych w Dziennym Domu „Senior+" są **osoby nieaktywne zawodowo, w wieku 60+, zarówno kobiety jak i mężczyźni, będące mieszkańcami Powiatu Pruszkowskiego**. W ramach funkcjonowania placówki realizowane są podstawowe usługi mające na celu udzielenie wsparcia w czynnościach dnia codziennego, zapewnienie minimum jednego gorącego posiłku oraz innych usług wspomagających dostosowanych do potrzeb seniorów. Dom zapewnił codzienną, co najmniej **8 godzinną ofertę usług od poniedziałku do piątku w godzinach 8.00-16.00 dla 15 uczestników**. W tabeli 1 została przedstawiona średnia miesięczna frekwencja uczestników Dziennego Domu „Senior+" w 2021 roku.

Tabela 39. Średnia miesięczna frekwencja uczestników Dziennego Domu „Senior+" w 2021 roku

LP.	miesiąc	ilość obecności w ciągu miesiąca	ilość dni roboczych	średnia
1	styczeń*	0	19	0
2	luty*	39	20	1,95
3	marzec	181	23	7,87
4	kwiecień**	36	21	1,71
5	maj	154	20	7,70
6	czerwiec	219	20	10,95
7	lipiec	227	22	10,32
8	sierpień	254	22	11,55
9	wrzesień	236	22	10,73
10	październik	170	21	8,10
11	listopad	185	20	9,25
12	grudzień	204	22	9,27
RAZEM		1905	252	7,45

**zawieszenie działalności w okresie: 1.01.2021 r. - 21.02.2021 r. – zgodnie z decyzją Wojewody Mazowieckiego Nr WPS-I.9421.106.3.2020.ES z dnia 23.10.2020 r. ;*

*** zawieszenie działalności w okresie: 10.04.2021 r. – 30.04.2021 r. – zgodnie z decyzjami Wojewody Mazowieckiego znak: WPS-III.9421.29.2021 z dnia 9.04.2021 r., znak: WPS-III.9421.38.2021 z dnia 19.04.2021 r., znak: WPS-III.9421.49.2021 z dnia 26.04.2021 r.*
źródło: opracowanie własne

Dokumentami rekrutacyjnymi dla zainteresowanych przyjęciem do Dziennego Domu „Senior+" są: wniosek do Dziennego Domu „Senior+", kwestionariusz osobowy, zaświadczenie lekarskie oraz oświadczenie o zapoznaniu się z treścią regulaminu. W stosunku do osób umieszczonych na liście osób zakwalifikowanych do pobytu w Dziennym Domu „Senior+" zostaje wszczęte postępowanie administracyjne w sprawie skierowania na pobyt dzienny oraz ustalenia opłaty za pobyt w Dziennym Domu. Decyzja przyznająca usługi w Dziennym Domu

oraz ustalająca odpłatność wydawana jest przez Starostę Pruszkowskiego po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego przez pracownika socjalnego w miejscu zamieszkania osoby wnioskującej o przyznanie pobytu. Osoby, które spełniają wymogi, ale nie zostały zakwalifikowane do uczestnictwa w zadaniu z powodu braku miejsc, zostają umieszczone na liście rezerwowej.

Odpłatność jest ustalana na podstawie Uchwały Nr III/36/2018 Rady Powiatu Pruszkowskiego z dnia 28 grudnia 2018 roku w sprawie szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w Dziennym Domu „Senior+" w Pruszkowie, przy ul. Józefa Ignacego Kraszewskiego 18 (Dz. Urz. Woj. Mazow. z 2019 r., poz. 908), odstąpienie od ustalenia opłaty za pobyt w Dziennym Domu "Senior+" następuje w przypadku, gdy dochód osoby lub na osobę w rodzinie, osób zobowiązanych do ponoszenia opłat nie przekracza 200% kwoty kryterium dochodowego określonego zgodnie z przepisami ustawy o pomocy społecznej. Zgodnie z § 6 powołanej uchwały w szczególnie uzasadnionych przypadkach, na wniosek osoby zobowiązanej do ponoszenia odpłatności, Starosta Pruszkowski może częściowo lub całkowicie zwolnić z ponoszenia odpłatności. Zwolnienie może nastąpić ze względu na: udokumentowane ponoszenie znacznych wydatków na zakup lekarstw, artykułów sanitarnych, sprzętu rehabilitacyjnego, stosowanie specjalistycznej diety; brak możliwości wyegzekwowania odpłatności z uwagi na zmiany chorobowe wieku starczego; pozostawanie małoletnich dzieci na utrzymaniu świadczeniobiorcy; wnoszenie opłaty za pobyt innych członków rodziny w domu pomocy społecznej, ośrodku wsparcia lub innej placówce, wystąpienie innych, uzasadnionych sytuacji życiowych i losowych, zwłaszcza takich jak: długotrwała choroba, bezrobocie, niepełnosprawność, śmierć członka rodziny, straty materialne powstałe w wyniku klęski żywiołowej lub innych zdarzeń losowych.

Stały personel Domu stanowią 4 osoby:

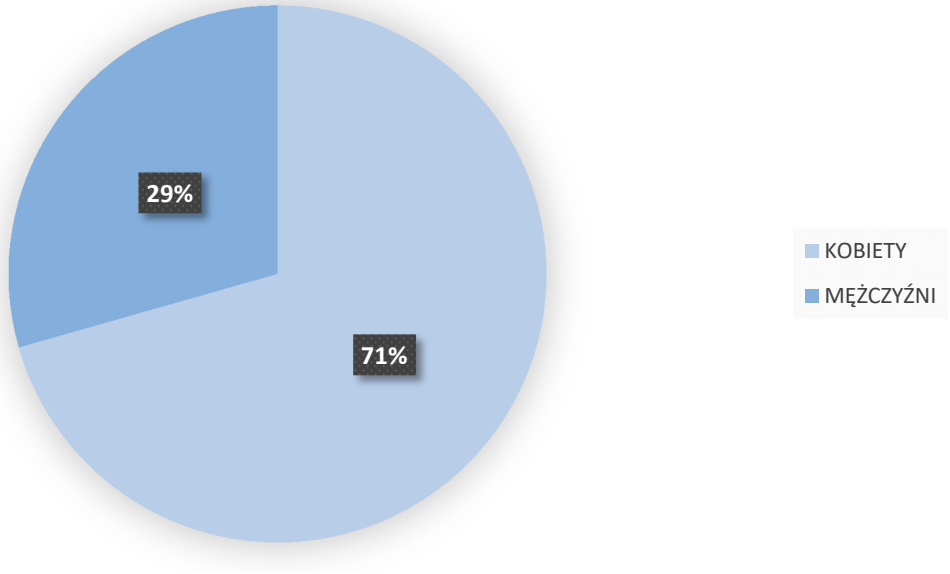
- kierownik;
- instruktor terapii zajęciowej;
- terapeuta zajęciowy;
- opiekun-pomoc kuchenna.

Ponadto pracownik socjalny oddelegowany na dyżur z PCPR oraz fizjoterapeuta i psycholog (zatrudnieni na umowę-zlecenie).

Dzienny Dom „Senior” w Pruszkowie oferuje 15 miejsc. Z jednego miejsca w placówce może korzystać więcej niż jedna osoba starsza. W przypadku kiedy osoba starsza jest zainteresowana korzystaniem z placówki, ale z różnych powodów nie może korzystać z niej od poniedziałku do piątku, w różnych dniach mogą z danego miejsca korzystać inni seniorzy. Na dzień 31.12.2021 roku na liście uczestników znajdowało się 17 osób.

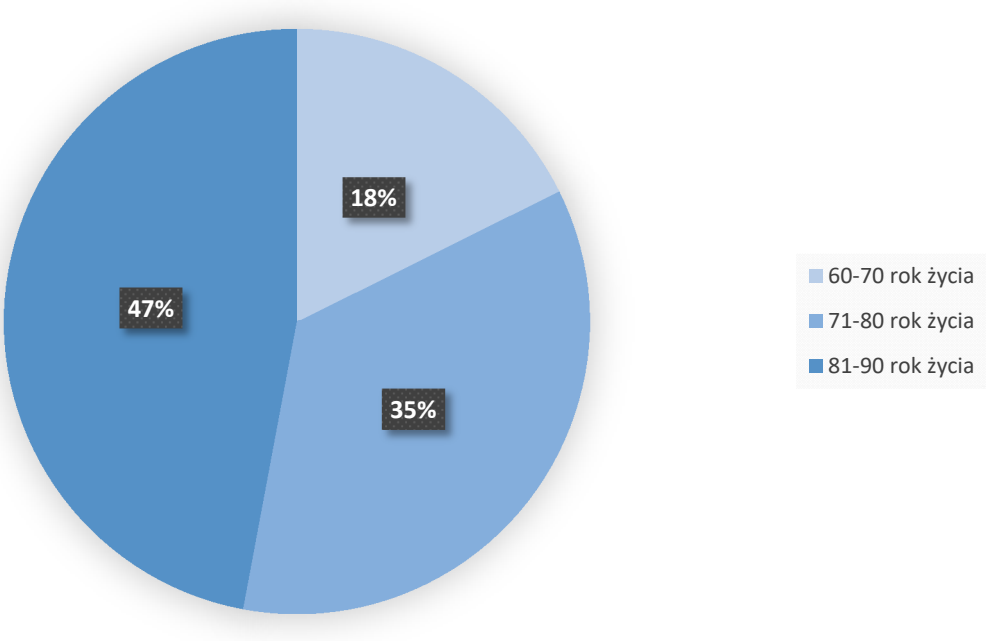
Poniżej przedstawiono podział uczestników ze względu na: płeć, posiadaną niepełnosprawność oraz wiek według stanu na dzień 31.12.2021 roku.

Wykres 3. Podział uczestników Dziennego Domu „Senior+” ze względu na płeć według stanu na dzień 31.12.2021 roku

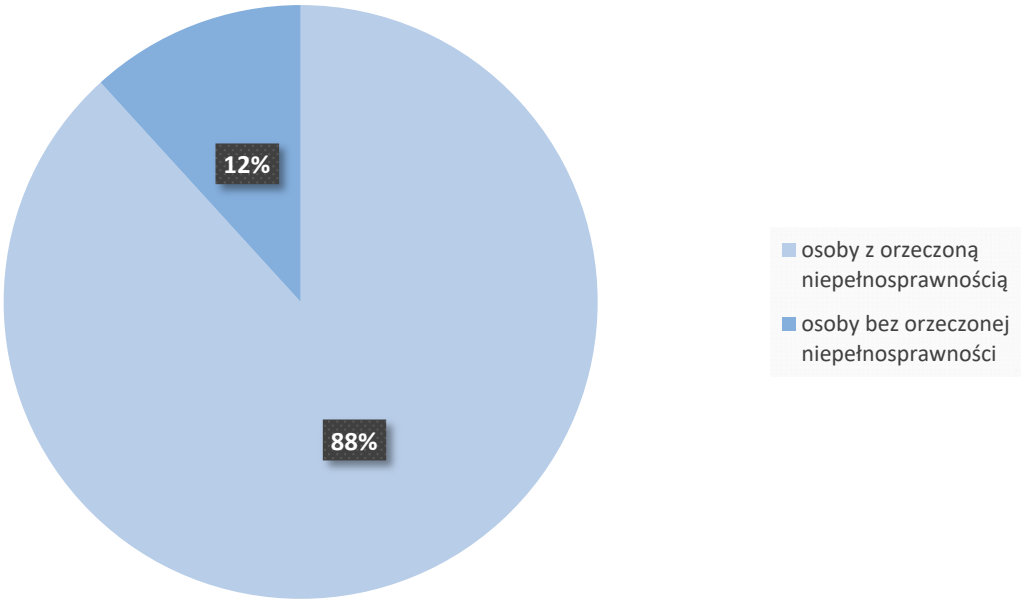
źródło: opracowanie własne

Wykres 4. Podział uczestników Dziennego Domu „Senior+” ze względu na wiek według stanu na dzień 31.12.2021 roku

źródło: opracowanie własne

Wykres 5. Podział uczestników Dziennego Domu „Senior+" ze względu na posiadaną niepełnosprawność według stanu na dzień 31.12.2021 roku

źródło: opracowanie własne

Zakres usług Dziennego Domu „Senior+" w Pruszkowie obejmował:

1. **Usługi socjalne:**
   - gorący posiłek,
   - pomoc i wsparcie pracownika socjalnego,
   - indywidualna praca z uczestnikiem mająca na celu aktywizację, stworzenie możliwości rozwoju osobowości i nawiązania prawidłowych relacji z nowym otoczeniem.

2. **Usługi edukacyjne:**
   - organizowanie pogadanek na temat: zdrowego odżywiania, zasad przestrzegania higieny,
   - prowadzenie treningów umiejętności społecznych, trening czynności życia codziennego, trening budżetowy, trening w zakresie organizacji czasu wolnego, trening higieniczny, trening dotyczący zasad dobrego zachowania, trening rozwiązywania sytuacji trudnych,
   - 2 dniowe warsztaty ceramiki.

3. **Usługi kulturalno-oświatowe:**
   - spotkanie poetyckie i wystawa fotografii o Pruszkowie,
   - zabawa taneczna „Pożegnanie lata"
   - karaoke,
   - potańcówka Andrzejkowa,
   - udział w przedstawieniu teatralnym „Nerwica natręctw",
   - 2 dniowa wycieczka do „Ziołowego Zakątka" w Korycinach oraz na Świętą Górę Grabarkę,
   - spotkania okolicznościowe tj.: urodziny, imieniny, Spotkanie Wielkanocne, Spotkanie Bożonarodzeniowe

4. **Usługi sportowo-rekreacyjne:**
   - spacery plenerowe, nordic-walking,

- grupowa gimnastyka usprawniająca,
- prace w ogrodzie Dziennego Domu,
- treningi relaksacyjne (trening Jacobsa, trening autogenny Schultza).

5. **Usługi aktywności ruchowej i kinezyterapii:**
   - możliwość korzystania z ogólnodostępnej sali ćwiczeń wyposażonej w m.in.: w rowery stacjonarne, rotory do ćwiczeń kończyn górnych i dolnych, orbitrek, stepper, twister, taśmy rehabilitacyjne),
   - indywidualne i grupowe zajęcia z fizjoterapeutą (2 razy w tygodniu po 3 godziny),
   - gimnastyka usprawniająca.

6. **Usługi aktywizujące społecznie:**
   - udział w wydarzeniach aktywizujących społecznie (udział w projekcie nauki gry w golfa pn. "Golf jest OK" organizowanym przez Klub Golfowy Komorów).

7. **Usługi terapii zajęciowej:**
   - arteterapia (m.in.: rękodzieło, zdobienie przedmiotów techniką decoupage, tworzenie ozdobnych kwiatów, dekoracji, koszyków z wikliny papierowej, stroików i wianków),
   - treningi kulinarne (gotowanie, pieczenie, przygotowywanie prostych potraw, deserów, ciast, sałatek itp.),
   - ludoterapia (gra w kalambury, scrabble, warcaby, szachy, karty i inne gry planszowe, logiczne, quizy, zagadki itp),
   - biblioterapia (wspólne czytanie artykułów prasowych, książek i wierszy),
   - filmoterapia (wspólne oglądanie filmów przyrodniczych, popularno-naukowych, fabularnych oraz dyskusja),
   - muzykoterapia czynna i bierna (śpiewanie i słuchanie znanych piosenek),
   - hortiterapia czynna (prace w ogrodzie).

8. **Usługi terapeutyczne:**
   - indywidualne konsultacje psychologiczne,

9. **Usługi prozdrowotne:**
    - organizowanie warsztatów, pogadanek, spotkań tematycznych (m.in.: na temat: zdrowego odżywiania, zasada przestrzegania higieny).

6. Analiza wykonania budżetu w 2021r.

6.1. Dochody

W Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie dochody roczne zostały wykonane według poniższego schematu:

rozdział	§	Plan (zł)	dochody wykonane (zł)	opis
85203	0970	5 000,00	4 694,46	Odpłatność za pobyt w Dziennym Domu
85218	0940	0,00	2 134,05	Zwrot wydatków z lat ubiegłych
85218	0970	500,00	602,66	Dochody pozostałe (wyn. płatnika)
85311	0940	0,0	117,34	Zwrot wydatków z lat ubiegłych
85508	0640	0,0	27,60	Wpływy z tytułu kosztów upomnień
85508	0920	100,00	947,48	Pozostałe odsetki
85508	0970	680 000,00	910 539,36	zwrot kosztów utrzymania dzieci przebywających w rodzinach zastępczych
85510	0970	220 000,00	296 368,37	zwrot kosztów utrzymania dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo - wychowawczych
razem		**905 600,00**	**1 223 637,32**	

Zwiększenie dochodów o kwotę 318 037,32 zł w stosunku do wysokości planu finansowego jest wynikiem wpływów z tytułu zwrotów kosztów utrzymania dzieci z terenu powiatu pruszkowskiego przebywających w rodzinach zastępczych i placówkach na terenie innych powiatów.

6.2. Wydatki

rozdział	nazwa	Zadanie	Plan (zł)	kwota wydatków (zł)	wysokość niewykorzystanych środków (zł)
85203	Dzienny Dom Pobytu	Własne	230 700,00	229 668,29	1 031,71
85218	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Własne	2 455 243,00	2 453 306,15	1 936,85
85231	Pomoc dla cudzoziemców	Zlecone	86 906,00	86 824,00	82,00
85295	Pozostała działalność	Por. z AR	64 080,00	58 910,19	5 169,81
85311	Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełno	Własne	171 312,00	171 311,03	0,97
85334	Pomoc dla repatriantów	Zlecone	60 533,19	60 533,19	0,0
85395	Karta Polaka	Zlecone	500 539,50	485 689,50	14 850,00
85508	Pomoc Państwa w wychowaniu dzieci 500+	zlecone	1 155 440,00	1 151 877,36	3 562,64
85508	Rodziny zastępcze	Własne	4 288 550,00	4 287 656,31	893,69
85510	Placówki opiekuńczo – wychowawcze dodatek 500+	Zlecone	50 500,00	50 457,25	42,75
85510	Placówki opiekuńczo – wychowawcze	Własne	865 000,00	833 303,63	31 696,37
		razem:	***9 928 803,69***	***9 869 536,90***	***59 266,79***

Wydatki na działalność bieżącą jednostki były zaplanowane w kwocie 9 928 803,69 zł i zostały zrealizowane w 99,56 %, tj. w kwocie 9 869 536,90 zł. Niewydatkowaną kwotę zwrócono w ostatnim dniu roku budżetowego.

6.3. Zadania zlecone

3.1 Rozdział 85231 Pomoc dla cudzoziemców

rozdział	nazwa rozdziału	plan dotacji 2021 (zł)	dotacja otrzymana na realizację zadania (zł)	wydatkowana dotacja w okresie rocznym (zł)	kwota środków niewydatkowanych na koniec roku (zł)
85231	Indywidualne Prog. Integracyjne	86 906,00	86 906,00	86 824,00	82,00

Środki otrzymane w ramach dotacji – pomoc dla cudzoziemców, indywidualne programy integracyjne zostały wykorzystane przez PCPR w 99,91%. Kwota w wysokości 86 824,00 zł została wypłacona dla osób kwalifikujących się do wydania decyzji przyznających pomoc.

3.3 Rozdział 85334 Pomoc dla Repatriantów

rozdział	nazwa rozdziału	plan dotacji 2021 (zł)	dotacja otrzymana na realizację zadania (zł)	wydatkowana dotacja w okresie rocznym (zł)	kwota środków niewydatkowanych na koniec roku (zł)
85334	Pomoc dla repatriantów	60 533,19	60 533,19	60 533,19	0,0

Zasady pomocy dla repatriantów i przybyłych wraz z nimi członków najbliższej rodziny określone są w ustawie o repatriacji. Przewidują możliwość udzielenia pomocy w określony sposób.

Otrzymane środki w zakresie tej dotacji wydatkowano w całości.

3.2 Rozdział 85395 Karta Polaka

rozdział	nazwa	plan dotacji	dotacja	wydatkowana	kwota środków

	rozdziału	2021 (zł)	otrzymana na realizację zadania na rok (zł)	dotacja w okresie rocznym (zł)	niewydatkowanych na koniec roku (zł)
85395	Karta Polaka	500 539,50	500 539,50	485 689,50	14 850,00

Środki otrzymane w ramach dotacji Karta Polaka, zostały wykorzystane przez PCPR w 97,03%. Niewydatkowana kwota z powodu braku wniosków o zezwolenie na pobyt stały w wysokości 14 850,00 zł została zwrócona.

3.3 Rozdział 85508 Rodzina 500+

§	Opis	Plan (zł)	kwota wydatków (zł)	wysokość niewykorzystanych środków (zł)
3110	Dodatek wychowawczy 500+	1 144 040,00	1 140 489,03	3 550,97
4010	Wynagrodzenia osobowe	9 270,00	9 270,00	0,0
4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	1 599,00	1 596,30	2,70
4120	Składki na Fundusz Pracy	231,00	227,13	3,87
4210	Zakup materiałów i wyposażenia	300,00	294,90	5,10
	Razem	**1 155 440,00**	**1 151 877,36**	**3 562,64**

Na mocy ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie realizowało rządowy programu „Rodzina 500+”. W ramach tego programu dzieciom do 18 roku życia umieszczonym w pieczy zastępczej przyznano wsparcie zwane „dodatkiem wychowawczym” w wysokości 500 zł miesięcznie.

Z omawianego programu wydatkowano dotację w 99,69% a niewydatkowane środki zostały zwrócone.

3.4 Rozdział 85510 Placówki –opiekuńczo wychowawcze Dodatek 500+

rozdział	nazwa rozdziału	plan dotacji 2021 (zł)	dotacja otrzymana na realizację zadania na rok (zł)	wydatkowana dotacja w okresie rocznym (zł)	kwota środków niewydatkowanych na koniec roku (zł)
3110	Świadczenia społeczne	50 000,00	50 000,00	49 958,06	41,94
4210	Zakup materiałów i wyposażenia	500,00	500,00	499,19	0,81
	Razem	**50 500,00**	**50 500,00**	**50 457,25**	**42,75**

Środki na realizację dodatku w wysokości dodatku do świadczenia wychowawczego określonego w przepisach o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci zostały wydatkowane w 99,70%.

6.4. Zadania dofinansowane z Budżetu Wojewody

rozdział	nazwa rozdziału	plan dotacji 2021 (zł)	dotacja otrzymana na realizację zadania na rok (zł)	wydatkowana dotacja w okresie rocznym (zł)	kwota środków niewydatkowanych na koniec roku (zł)
85218	Dodatki dla prac. socjalnych	3 543,00	3 543,00	3 543,00	0,00

Środki otrzymane w ramach dotacji „Dodatki dla pracowników socjalnych" zostały wykonane przez PCPR w całości.

6.5. Zadania własne – Budżet Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie

5.1 85203 Dzienny Dom Pobytu

rozdział	§	Plan (zł)	kwota wydatków (zł)	wysokość niewykorzystanych środków (zł)	Opis

85203	4010	140 450,00	140 449,64	0,36	Wynagrodzenia osobowe pracowników
85203	4040	10 550,00	10 513,78	36,22	Dod wyn roczne
85203	4110	28 500,00	27 942,60	557,40	Składki na ubezpieczenia społ.
85203	4120	3 600,00	3 351,76	248,24	Składki na Fundusz Pracy
85203	4170	4 000,00	3 995,60	4,40	Wynagr. bezosobowe
85203	4210	5 000,00	4 976,91	23,09	Zakup materiałów i wyposażenia
85203	4220	2 000,00	1 964,67	35,33	Zakup środków żywności
85203	4300	33 600,00	33 489,08	110,92	Zakup usług pozostałych,
85203	4440	3 000,00	2 984,25	15,75	Odpis na ZFŚS
	razem	**230 700,00**	**229 668,29**	**1 031,71**	

Roczna kwota wydatków na utrzymanie Dziennego Domu wyniosła 229 668,29 zł i stanowiła 99,47% planu finansowego na to zdanie. Kwota niewykorzystanych środków jest wynikiem niewielkich pozostałości na paragrafach, które są skutkiem ograniczonej działalności placówki.

5.2 85218 Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie

rozdział	§	Plan (zł)	kwota wydatków (zł)	wysokość niewykorzystanych środków (zł)	Opis
85218	3020	1 200,00	1 200,00	0,00	Wyd. os. nie zaliczane do wyn
85218	4010	1 657 143,00	1 657 142,39	0,61	Wynagrodzenia osób. Pracowników
85218	4040	108 300,00	108 268,05	31,95	dodatkowe wynagrodzenie roczne
85218	4110	284 000,00	284 000,00	0,0	Składki na ubezp. społeczne
85218	4120	39 200,00	38 653,36	546,64	Składki na Fundusz Pracy
85218	4170	4 800,00	4 800,00	0,00	Wynagrodzenie bezosobowe
85218	4210	42 000,00	41 998,64	1,36	Zakup mat. i wyposażenia
85218	4220	1 000,00	999,92	0,08	Zakup środków żywności
85218	4270	500,00	350,00	150,00	Zakup usług remontowych

85218	4280	2 000,00	1 681,00	319,00	Zakup usług zdrowotnych
85218	4300	241 850,00	241 714,93	135,07	Zakup usług pozostałych
85218	4360	8 650,00	8 534,92	115,08	Opłaty z tyt. zakupu usług telekomunikacyjnych
85218	4410	16 000,00	15 477,54	522,46	Podróże służbowe krajowe
85218	4430	2 850,00	2 850,00	0,00	Różne opłaty i składki
85218	4440	41 850,00	41 815,40	34,60	Odpis na ZFŚS
85218	4700	3 900,00	3 820,00	80,00	Szkolenia pracowników
	razem	**2 455 243,00**	**2 453 306,15**	**1 936,85**	

Roczna kwota wydatków na utrzymanie PCPR wyniosła 2 453 306,15 zł. Stanowiła 99,92% środków zaplanowanych na ten cel. Kwota niewykorzystanych zasobów pieniężnych jest wynikiem kwot, które nie zostały wypłacone w bieżącym roku budżetowym.

5.3 85295 Pozostała działalność

rozdział	§	Plan (zł)	kwota wydatków (zł)	wysokość niewykorzystanych środków (zł)	Opis
85295	4010	32 012,00	31 807,29	204,71	Wyn. osobowe prac
85295	4170	560,00	0,00	560,00	Wyn. bezosobowe
85295	4210	4 400,00	4 366,30	33,70	Zakup materiałów i wyposażenia
85295	4300	27 108,00	22 736,60	4 371,40	Zakup usług pozostałych
	razem	**64 080,00**	**58 910,19**	**5 169,81**	

Kwota tego zadania przeznaczona była na dofinansowanie zadania realizowanego w ramach programu wieloletniego „Senior +” na lata 2021-2025, edycja 2021 Moduł II ”Zapewnienie funkcjonowania Dziennego Domu „Senior+”. Pozostały tutaj niewykorzystane środki w wysokości 5 169,81 zł. Wydatkowanie tych środków było uwarunkowane ilością uczestników w placówce.

5.4 85311 Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych

rozdział	§	Plan (zł)	kwota wydatków (zł)	wysokość niewykorzystanych środków (zł)	Opis
85311	2320	14 532,00	14 531,03	0,97	Dofinansowanie działalności Warsztatów Terapii Zajęciowej w placówkach prowadzonych przez inne powiaty, w których biorą udział mieszkańcy Powiatu Pruszkowskiego.
85311	2820	72 360,00	72 360,00	0,00	Dofinansowanie działalności Warsztatów Terapii Zajęciowej prowadzonych przez Stowarzyszenie "Liczą się ludzie " w Czubinie.
85311	2820	84 420,00	84 420,00	0,00	Dofinansowanie Warsztatów Terapii Zajęciowej prowadzonych przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną w Pruszkowie.
razem		**171 312,00**	**171 311,03**	**0,97**	

Środki przekazane na dofinansowanie działalności Warsztatów Terapii Zajęciowej prowadzonych przez Krajowe Stowarzyszenie "Liczą się ludzie" w Czubinie i dofinansowanie Warsztatów Terapii Zajęciowej prowadzonych przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną „Koło" w Pruszkowie zostały wykorzystane przez Stowarzyszenia w całości.

5.5 85508 Rodziny zastępcze

rozdział	§	plan	kwota wydatków	wysokość niewykorzystanych środków	Opis
85508	2320	700 000,00	699 665,90	334,10	Utrzymanie dzieci z terenu Powiatu Pruszkowskiego w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów

85508	3110	3 135 000,00	3 134 715,18	284,82	Zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych na terenie powiatu
85508	4110	65 500,00	65 500,00	0,0	Składki na ubezpieczenia społeczne
85508	4120	6 500,00	6 236,52	263,48	Fundusz Pracy
85508	4170	381 150,00	381 147,21	2,79	Umowy zlecenia dla rodzin zastępczych
85508	4710	400,00	391,50	8,50	Fundusz dyspozycyjny PPK
Razem		**4 288 550,00**	**4 287 656,31**	**893,69**	

Środki w rozdziale 85508 § 2320 są wypłacane powiatom na podstawie zawartych porozumień w sprawie utrzymania dzieci z terenu powiatu pruszkowskiego przebywające w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów i zostały wydatkowane w 99,95%. Z kolei § 3110 pokrywa koszty zadań obligatoryjnych jednostki. Wydatki na § 4170,4110,4120 są to wypłacone w skali roku wynagrodzenia wraz z pochodnymi dla rodzin zastępczych. Koszt tego zadania stanowił 98,65% całości środków przeznaczonych na ten cel.

5.6 85510 Placówki opiekuńczo - wychowawcze

rozdział	§	Plan (zł)	kwota wydatków (zł)	wysokość niewykorzystanych środków (zł)	Opis
85510	2320	790 000,00	761 301,98	28 698,02	Utrzymanie dzieci z terenu Powiatu Pruszkowskiego przebywających w placówkach opiekuńczo - wychowawczych na terenie innych powiatów
85510	3110	65 000,00	62 675,75	2 324,25	Wsparcie osób opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze,
85510	4300	10 000,00	9 325,90	674,10	Zakup usług (transport)
Razem		**865 000,00**	**833 303,63**	**31 696,37**	

Środki w rozdziale 85510 § 2320 wypłacane są powiatom na podstawie porozumień zawartych w sprawie utrzymania dzieci z terenu powiatu pruszkowskiego przebywających w placówkach opiekuńczo - wychowawczych na terenie innych powiatów. Natomiast środki w § 3110 wypłacono na wsparcie dla osób opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze tj. kontynuację nauki, usamodzielnienie, zagospodarowanie. Zaplanowane środki w planie finansowym zostały wykorzystane w § 2320 i § 3110 w wysokości 98,18%.

Wydatki poniesione na transport do placówek opiekuńczo – wychowawczych są związane z ilością dzieci, które z powodu niewydolności wychowawczej rodziców są umieszczane w placówkach. Zostały one wykorzystane w 93,26%**.**

7. Zestawienie potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej za 2021r.

7.1. Potrzeby w zakresie systemu pieczy zastępczej realizowane przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej (PCPR)

- Zapewnienie środków finansowych na wypłatę świadczeń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dla usamodzielnianych wychowanków.
- Zapewnienie środków finansowych na prowadzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej funkcjonującej na terenie powiatu pruszkowskiego.
- Opracowanie procedur określających zasady współpracy z rodzinami zastępczymi, rodzinnymi domami dziecka oraz usamodzielnianymi wychowankami.
- Przestrzeganie standardów pracy koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.
- Kontynuacja działań kontrolnych określonych ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
- Kontynuacja prowadzenia szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze.
- Kontynuacja szkoleń dla funkcjonujących rodzin zastępczych i prowadzących RDD.
- Kontynuacja pozyskiwania kandydatów na rodziny zastępcze i rodziny pomocowe.
- Kwalifikowanie i opiniowanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.
- Prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz dla dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.
- Zapewnienie przez koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej dostępu do specjalistycznej pomocy rodzinom zastępczym i rodzinnym domom dziecka.

- Monitorowanie odpowiedniej liczby miejsc w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zstępczej dla dzieci.
- Wsparcie procesu usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków pieczy.
- Prowadzenie grupy wsparcia dla rodzin zastępczych.
- Podtrzymywanie współpracy z asystentami rodzin, pracownikami socjalnymi, pedagogami szkolnymi, kuratorami i innymi osobami zaangażowanymi w pracę z rodzinami zastępczymi.
- Podnoszenie poziomu wiedzy oraz doskonalenie warsztatu umiejętności pracowników realizujących zadania powołanej ustawy poprzez udział w szkoleniach, seminariach i konferencjach.
- Pomoc rodzinom zastępczym i RDD w nawiązaniu wzajemnego kontaktu przez inicjowanie i organizowanie spotkań.

7.2 Wykaz potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej do realizacji przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej (PCPR)

- <u>Zwiększenie zasobów lokalowych PCPR celem:</u>
  - zapewnienie miejsca spotkań dzieci z rodzicami biologicznymi,
  - umożliwienia kontaktu z klientami w warunkach bezpiecznych i intymnych,
  - zapewnienia miejsca realizacji poradnictwa i terapii rodzinnej,
  - zapewnienia miejsca spotkań zespołów ds. oceny sytuacji dziecka i rodziny,
  - prowadzenia grup wsparcia,
  - koniecznej archiwizacji dokumentacji PCPR,
  - zatrudnienia adekwatnej liczby pracowników w stosunku do realizacji obowiązkowych zadań.
- Utworzenie na terenie powiatu mieszkania chronionego dla osób usamodzielnianych.
- Opracowanie i wdrożenie indywidualnych planów działania dla każdej z osób usamodzielnianych.
- Stworzenie oferty szkoleń i warsztatów dla osób usamodzielnianych.
- Utworzenie grupy wsparcia dla osób usamodzielnianych.

- Konieczność zatrudnienia odpowiedniej liczby koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.
- Wprowadzenie superwizji pracowników realizujących zadania powołanej ustawy.
- Zwiększenie zakresu wsparcia psychologicznego poprzez zwiększenie etatu lub zatrudnienie stażysty.
- Zatrudnienie dodatkowych pracowników w celu optymalnego wykonywania zadań (koordynator rodzinnej pieczy zastępczej, pracownik socjalny, referent).
- Rozwijanie wsparcia wolontarystycznego wobec rodzinnej pieczy zastępczej.
- Podjęcie działań w celu utworzenia powiatowej placówki opiekuńczo-wychowawczej lub placówki opiekuńczej typu rodzinnego.